

แนวทางการทำงานวิจัยพืชไร่ยุคใหม่

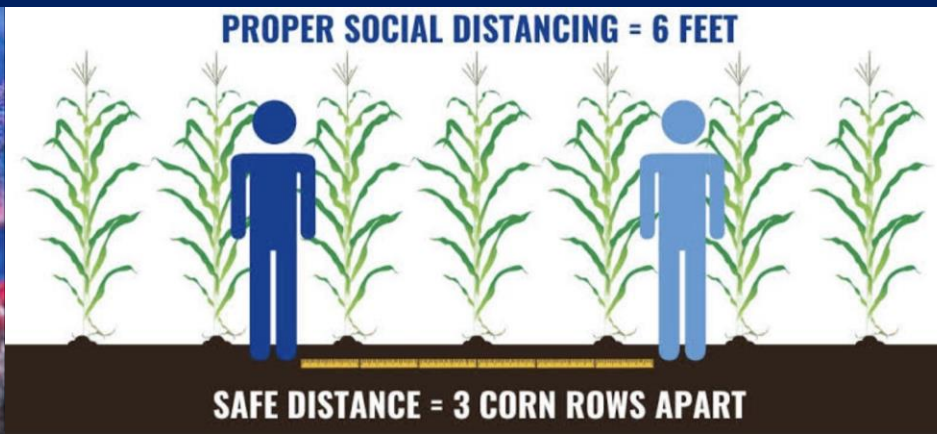
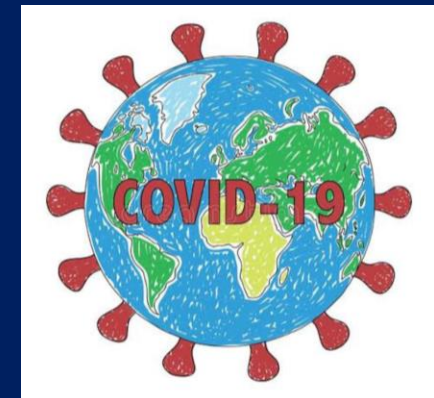
ใช้ประกอบการบรรยายพิเศษ

การประชุมวิชาการพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน ประจำปี 2564

“พืชไร่ยุคใหม่ สไตล์ **New Normal**”

สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน กรมวิชาการเกษตร

30-31 สิงหาคม 2564

โดย.... ดร. ศฎาวุฒิ กุลมณี

รองกรรมการผู้จัดการบริหาร สายงานวิจัยและพัฒนา

บริษัท เจริญโภคภัณฑ์โปรดิ๊วส จำกัด

E-mail : sadawud.k@cpseeds.in

โทร : 083036 5069

ขอบเขตการดำเนินงาน ของ CPP

- ประเทศที่ทำธุรกิจ 14 ประเทศ
- สถานีวิจัย 3 ประเทศ 10 สถานี
- ประเทศไทย 2 สถานี
- ประเทศอินเดีย 2 สถานี
- ประเทศจีน 6 สถานี

มหาสมุทร
แอตแลนติกใต้

บริษัท เจริญโภคภัณฑ์โปรดิ๊วส จำกัด

Crop Integration

Input & Service Business

Mega Farm

Safe Produce
Veg/Hemp/Herb

Crop Integration

Seeds Business

Plant Nutrient Business

CHAROEN POKPHAND PRODUCE CO.,LTD

ประกาศนโยบาย

พืชยุทธศาสตร์พัฒนาอาชีพสร้างรายได้ 365 วัน แก่เกษตรกร

เพื่อให้การทำธุรกิจของ CPP สามารถพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรสมาชิกได้ 365 วัน จึงขอประกาศพืชยุทธศาสตร์ให้ทุกหน่วยงานได้ขับเคลื่อนในทุกมิติให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าว ดังนี้

**1.ข้าวโพดไร่
และไซเลจ**

2.ข้าวโพดหวาน

**3.ข้าว
เพื่อการบริโภค
และอุตสาหกรรม**

**4.ถั่วเหลือง
และพืชตระกูลถั่ว**

การดำเนินงานดังกล่าวเพื่อส่งมอบอาชีพให้แก่เกษตรกรด้วย **Modern Solution Packages** และตลาดครบวงจร ตามหลัก 3 ประโยชน์ของเครือ

สถานการณ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของไทย

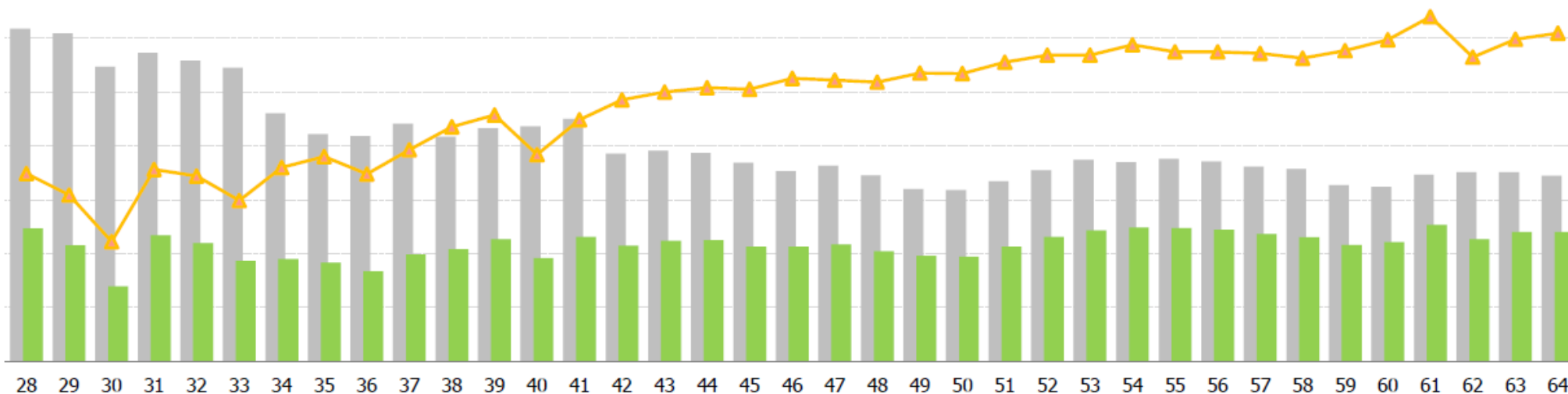
ปี 2564

พื้นที่ปลูก
6.89 ล้านไร่

ผลผลิต
4.8 ล้านตัน

ผลผลิตเฉลี่ย
697 กก./ไร่

■ เนื้อที่เพาะปลูก(ล้านไร่) ■ ผลผลิต(ล้านตัน) ▲ ผลผลิต/ไร่(กก.)

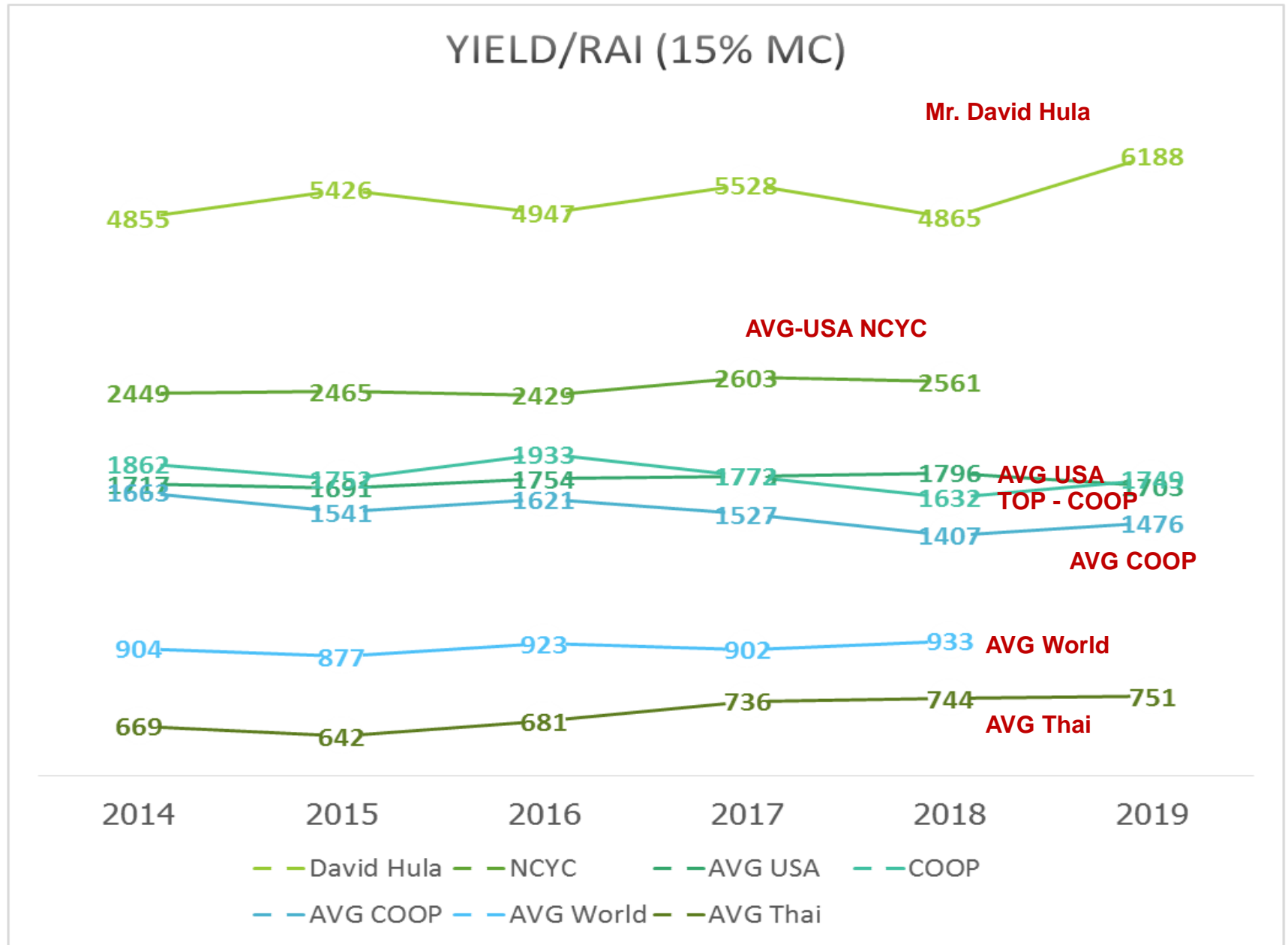
ปี	พื้นที่ปลูก ^{1/} (ล้านไร่)	ผลผลิตต่อไร่ ^{1/} (กก./ไร่)	ผลผลิต ^{1/} (ล้านตัน)	นำเข้า ^{2/} (ตัน)	ส่งออก ^{2/} (ตัน)	ใช้ในประเทศ ^{3/} (ล้านตัน)	ต้นทุน ^{1/} (บาท/กก.)	ราคาเกษตรกร ^{1/} (บาท/กก.)	ราคาโรงงาน ^{3/} (บาท/กก.)	ราคานำเข้าข้าวโพด (บาท/กก.)	ข้าวสาลี ^{2/}	
											นำเข้า (ล้านตัน)	ราคานำเข้า (บาท/กก.)
2560	6.48	683	4.43	96,428	320,523	8.08	6.12	6.10	8.23	6.01	1.66	6.95
2561	6.93	732	5.07	153,663	82,428	8.24	6.04	7.97	9.85	5.86	1.83	7.44
2562	7.02	646	4.54	681,459	1,788	8.51	6.67	7.67	9.15	7.00	1.70	7.70
2563	7.03	684	4.81	1,384,860	631	8.34	6.36	7.65	8.97	5.47	1.85	7.38
2564F	6.89 ▼	697 ▲	4.80 ▼	1,590,478 ▲	42,035 ▲	8.38 ▲	6.34 ▼	8.03 ▲	9.44 ▲	6.59 ▲	0.67	8.31 ▲
อัตราเพิ่ม/ร้อยละ	1.6%	0.8%	2.5%	130.2%	1580.2%	0.9%	1.0%	7.9%	4.0%	3.9%	-12.9%	4.7%

หมายเหตุ: ข้อมูลการนำเข้า-ส่งออก และราคาเฉลี่ย ปี 2564 เป็นข้อมูลเดือนม.ค.-มิ.ย., ข้อมูลนำเข้า-ส่งออกข้าวโพด HS Code 10059090002

ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ^{2/} กรมศุลกากร, ^{3/} สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย

David Hula ,Virginia
New record in 2019
6,188 kg per rai

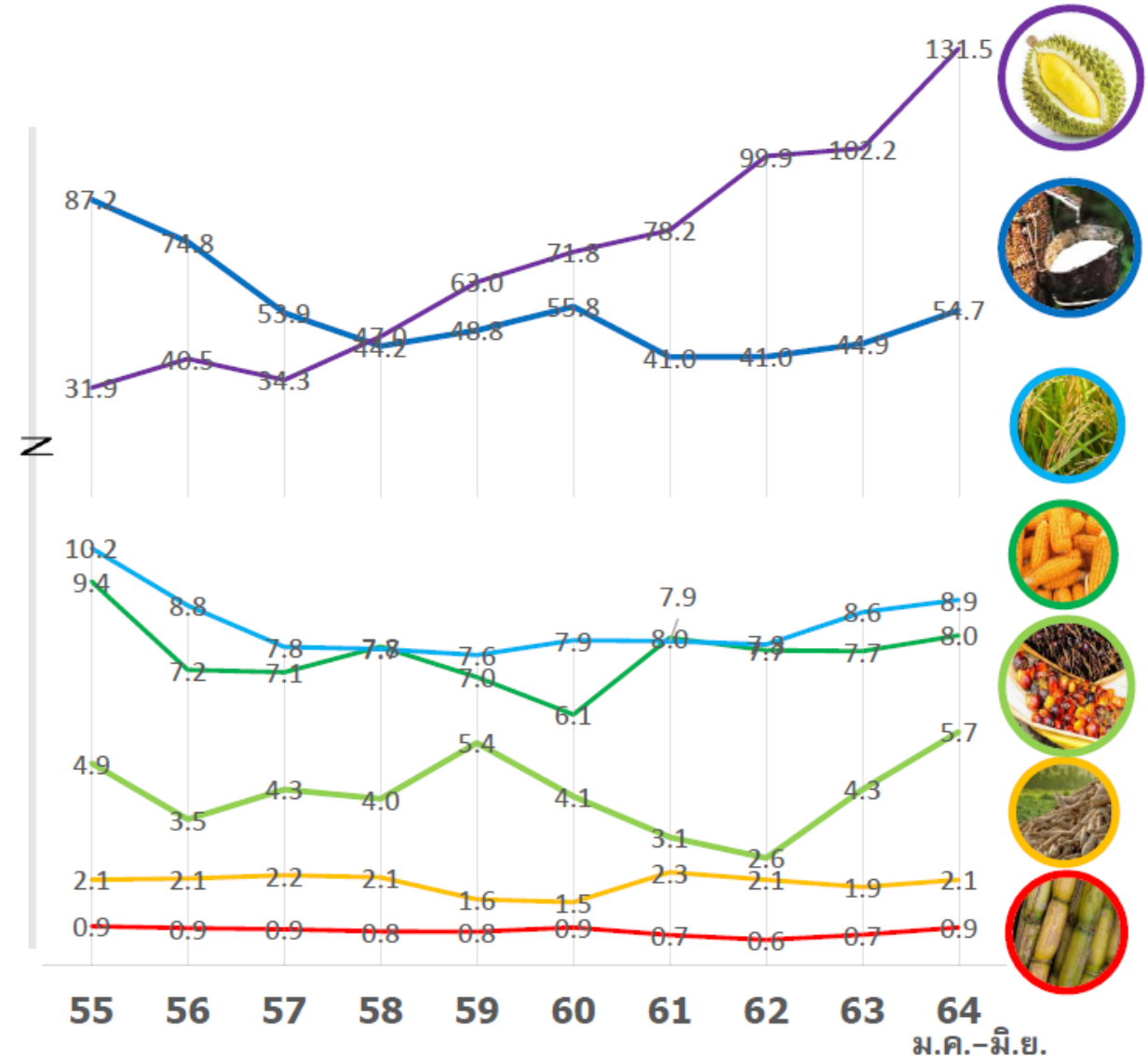

สถานการณ์พืชเศรษฐกิจไทย ปี 2564

ราคาพืชเศรษฐกิจ

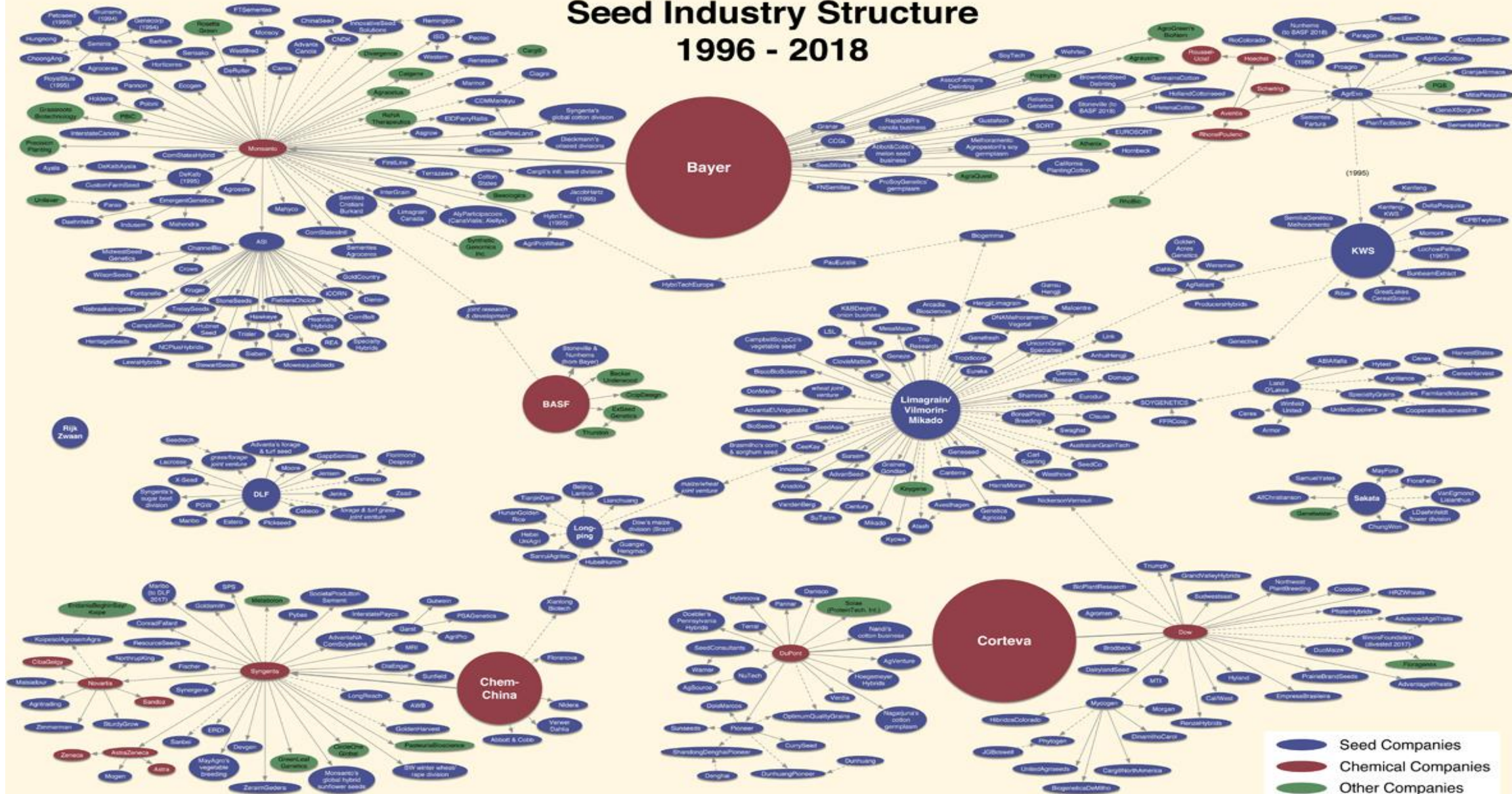
หน่วย: บาท/กก.

พืช	2563 ม.ค.-มิ.ย.	2564 ม.ค.-มิ.ย.	% yoy 63-64
พืชไร่			
อ้อย	0.69	0.9	30.2%
มันสำปะหลัง	1.89	2.07	9.5%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	7.61	8.03	5.5%
ข้าวเปลือก	8.96	8.9	-0.6%
พืชสวน			
ยางพารา	37.15	54.74	47.3%
ปาล์มน้ำมัน	3.95	5.68	43.8%
ทุเรียน	104.7	131.5	25.6%

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

Seed Industry Structure 1996 - 2018

● Size proportional to global seed market share

Phil Howard, Associate Professor, Michigan State University
<https://philhoward.net>

- Seed Companies
- Chemical Companies
- Other Companies
- Full Ownership
- - - - - Partial Ownership

แหล่งเชื้อพันธุกรรมข้าวโพด ในประเทศไทย

แหล่งเชื้อพันธุกรรมจากต่างประเทศ

การจัดกลุ่มเชื้อพันธุกรรม ของ Ex-PVP Inbred Lines

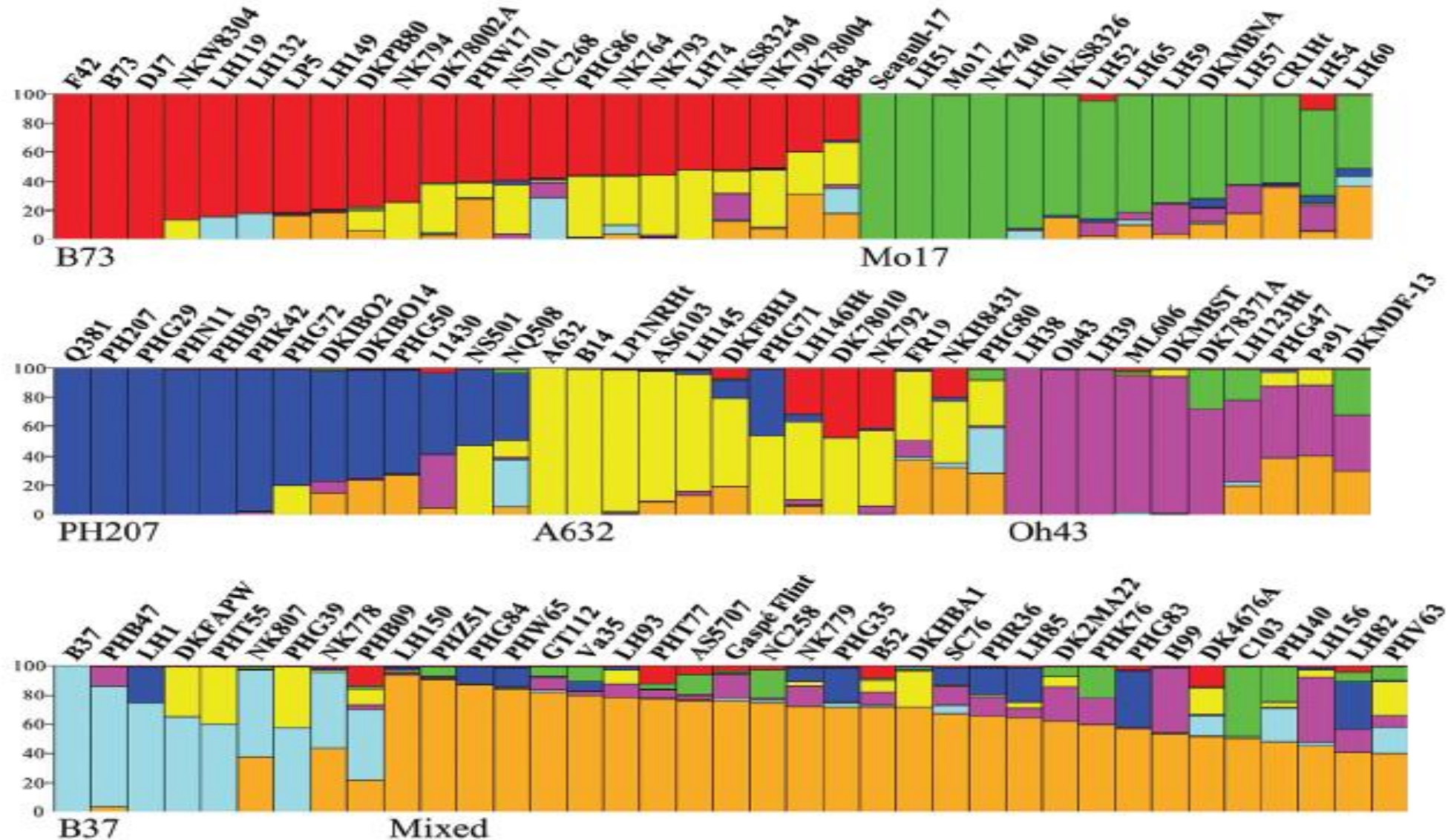

Figure 4. Bar plot of maize inbred membership in seven inferred populations based on admixture values, Q , from model-based clustering. Each bar represents an inbred, and each inbred's membership in a population is represented proportionally by color: B73 (red), Mo17 (green), PH207 (navy blue), A632 (yellow), Oh43 (fuchsia), B37 (light blue), and mixed (orange).

PLANT BREEDERS' RESPONSE TO GLOBAL CHALLENGES

Plant breeders develop improved plant varieties which can:

- Withstand pests and diseases, with fewer crop inputs

PESTS

CLIMATE CHANGE

GROWING POPULATION

LESS ARABLE LAND

BATTLE FOR WATER

- Stabilize and increase yields, despite a changing climate

- Maximize resource use efficiency - water, land, nutrients

CLIMATE CHANGE

2016

14.7 °C

2050

16.0 °C

Increase of average global temperature

PESTS

2016

10-15 %

2050

20-25 %

Increase in the amount of global crop production lost to pests

BATTLE FOR WATER

2016

3,500 km³

2050

5,500 km³

Rise of global water demand

GROWING POPULATION

2016

7.3 bn

2050

9.8 bn

Rise of global population

LESS ARABLE LAND

2016

0.20 ha

2050

0.15 ha

Decrease in use per capita

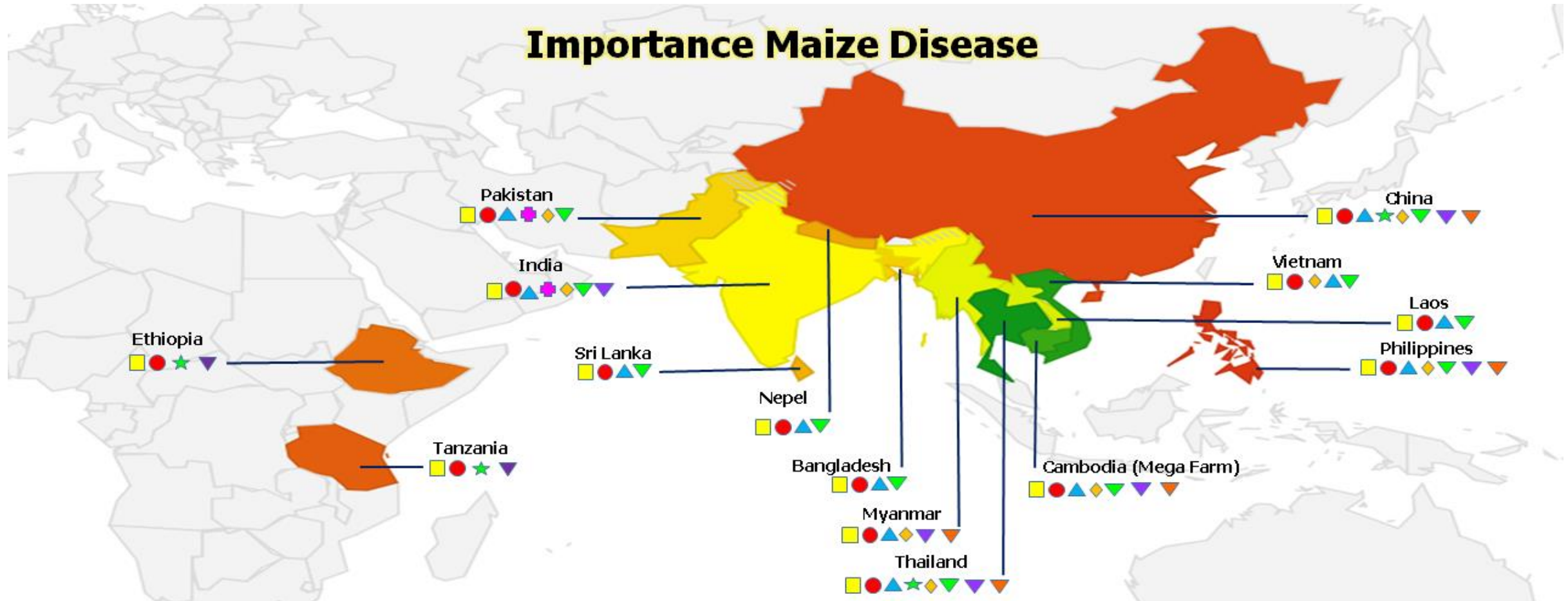

Breeding for Climate Change

Global climate change means the seed industry can no longer conduct business the way it once did.

Importance Maize Disease

Downy mildew

NCLB

Rust

MLND

BLSB

Stalk rot

Fusarium-ER

Gibberella-ER

Diplodia-ER

วิกฤตภัย หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด

Fall Armyworm (FAW) (*Spodoptera frugiperda*)

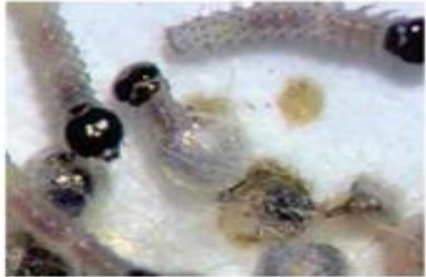
By...Dr.Sadawud Koonmanee
@ Entomology Assoc. 26 July 19

A. Egg mass placed on stem (left) or leaf (right) at early stage of maize plant

B. Egg mass (left) and larvae hatching three days after oviposition (right)

C. Black-headed larvae emerging out of egg mass

D. Larval growth stages (1 mm to 45 mm)

E. Distinguishing marks on medium to large-sized larvae

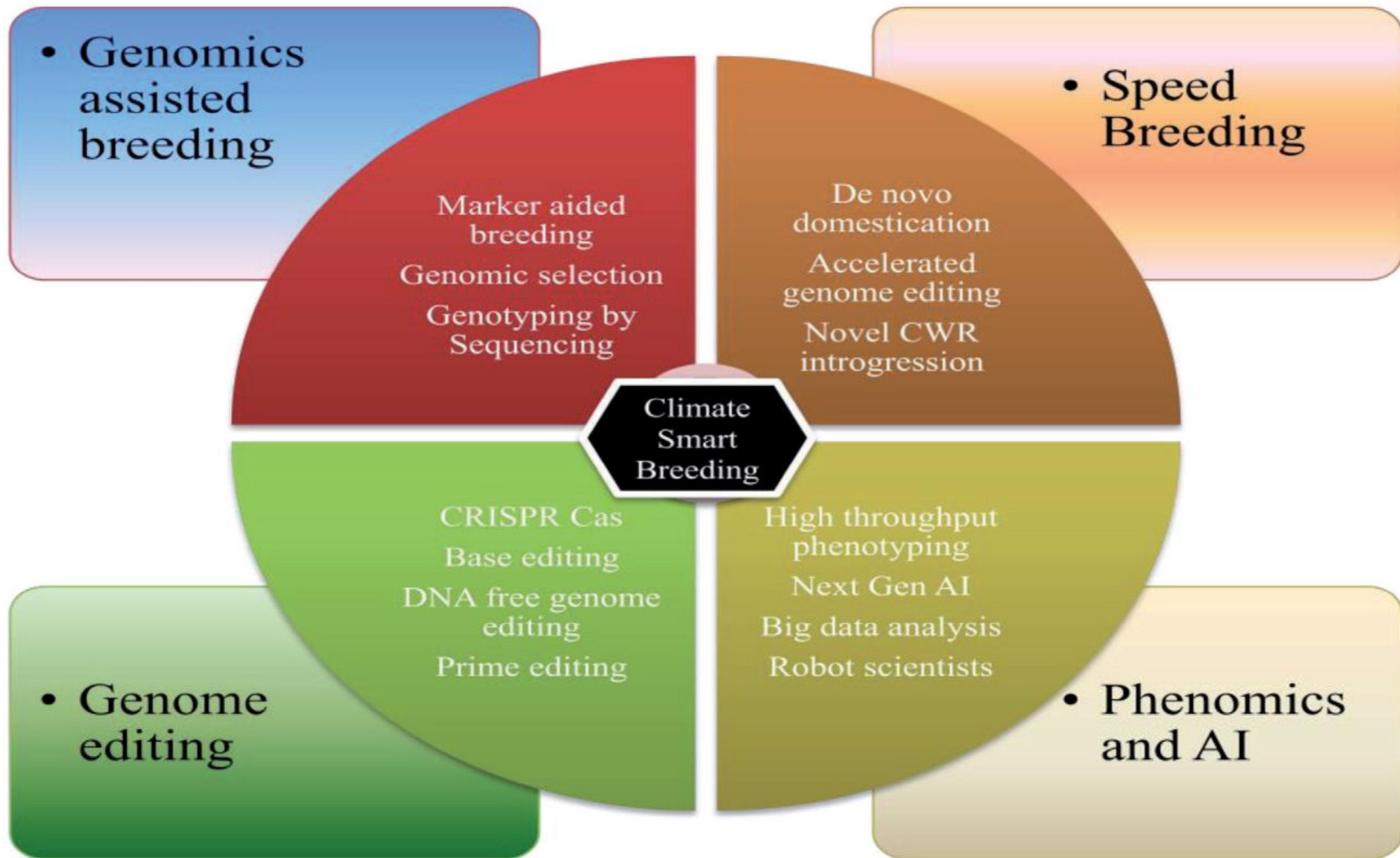
F. Reddish-brown pupa

G. Male moth with conspicuous white spot on tip of forewing

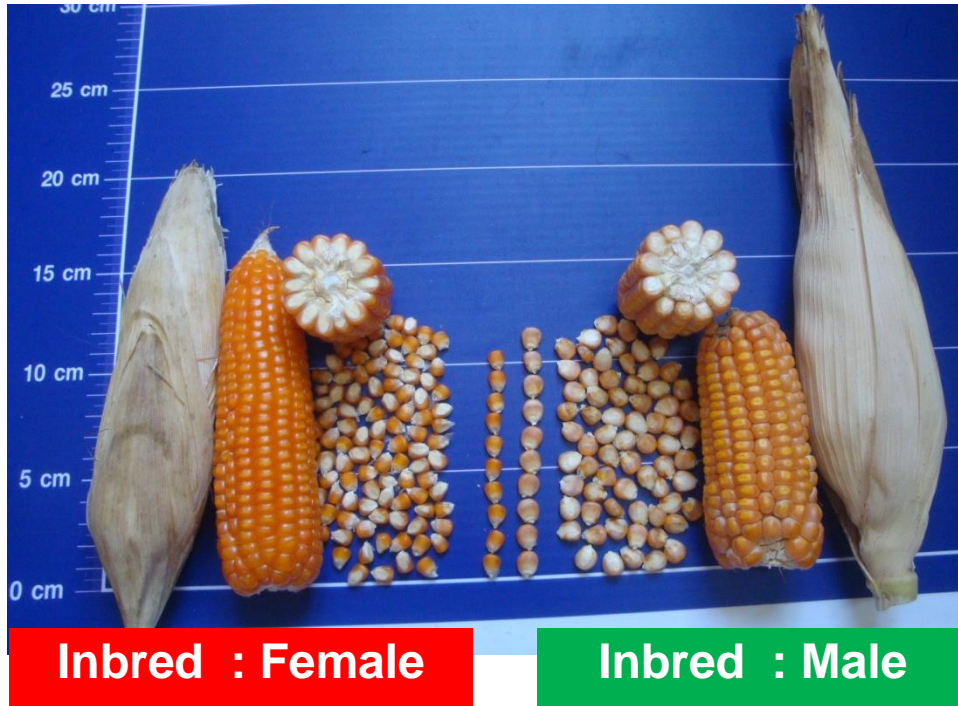

มี 2 ขั้นตอนหลัก ของการสร้างพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม

1. การพัฒนาสายพันธุ์แท้ (Inbred lines development)

2. การพัฒนาพันธุ์ลูกผสม และการทดสอบผลผลิต (Hybrid development & Yield trial)

การพัฒนาพันธุ์ลูกผสม และการทดสอบผลผลิต

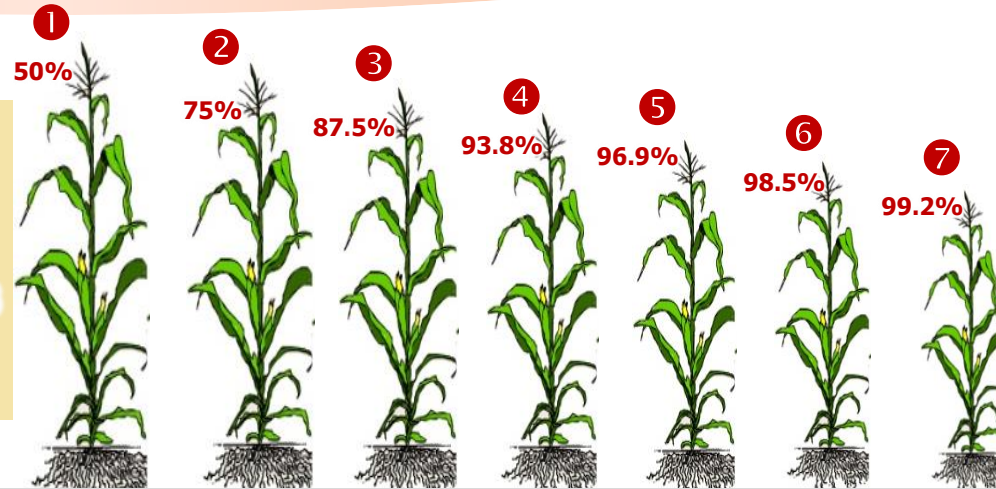
(Hybrid development & Yield trial)

Stage	Yield Trial		
	No. of Hybrid	No. of Location (Research plot)	No. of Location (on farm)
Stage 1 : 1 st Topcrosses with 1 Tester (F ₃ or F ₄ lines)	5,000	4	-
Stage 2: 2 nd Test cross with 2 Tester (F ₄ or F ₅ lines)	2,000	6	-
Stage 3 : Yield trial of selected lines in more hybrid combination (F ₅ , F ₆ lines x 4-5 tester)	500	10	-
Stage 4 : Yield trial of selected lines in several hybrid combination (F ₆ , F ₇ lines x 4-5 tester)	100	50	-
Stage 5 : Yield trial of best pre-commercial hybrid	10	75	200
Stage 6 : Yield trial of hybrid performance	2	75	500
Stage 7 : Release for commercial hybrid	1	Sale	Sale

Conventional Breeding VS DH Method

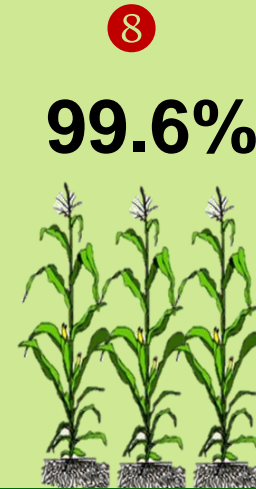
Conventional Breeding;
Need to Selfing 8 Generations

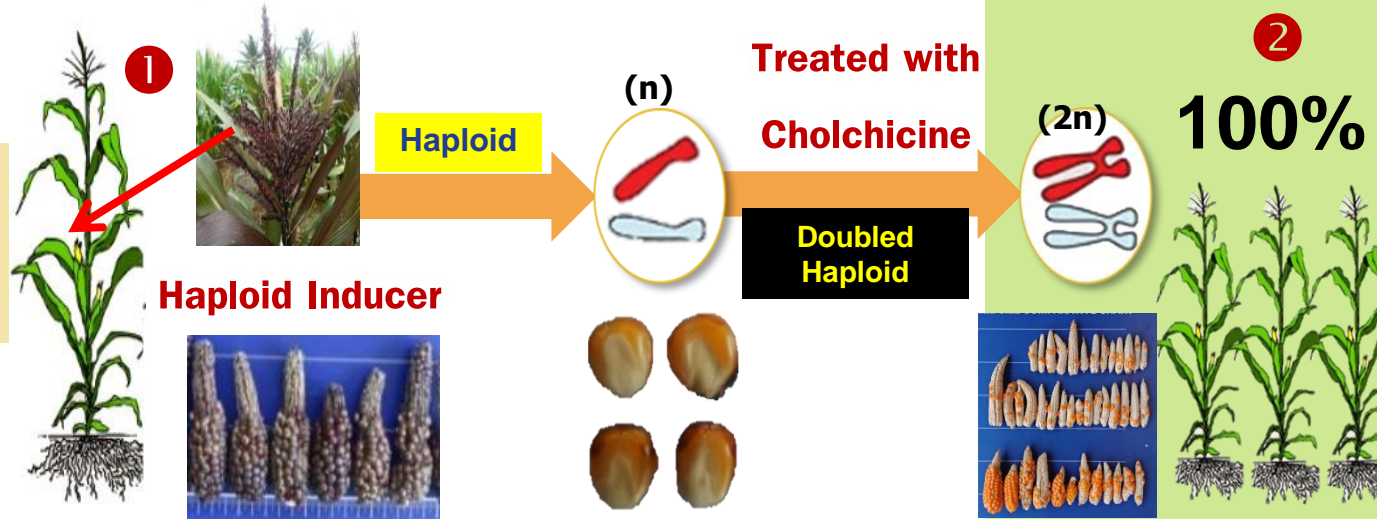
Inbred Lines Development

S1=50 : S2=75 : S3=87.5 : S4=93.8 : S5=96.9 : S6=98.5 : S7=99.2 : %

Homozygous Inbred Lines

Doubled Haploids
Use 2 – 3 seasons.

จุดเด่นและประโยชน์ของ **DH** เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพด

1. ได้สายพันธุ์แท้ที่มีโฮโมไซกัส **100 %**
2. มีความหลากหลายทางพันธุกรรมสูง (ความหลากหลายของ Genotype)
3. แยกลักษณะเด่น ด้อย ได้ชัดเจน : $\frac{1}{2}$ **AA** $\frac{1}{2}$ **aa**
4. ใช้ **Purified** สายพันธุ์พ่อแม่ ที่ไม่นิ่ง หรือยังมีความแปรปรวน
5. ประหยัดเวลา และได้พันธุ์ออกสู่ตลาดได้เร็ว
6. สามารถทำพันธุ์เหมือนกับคู่แข่ง **“Me Too Product”**
7. ประหยัดค่าใช้จ่าย
8. สามารถใช้ **Marker Assist** และงานด้าน **Biotechnology** ช่วยได้

Article in [Maydica](#) 54(4):485-499 · January 2009

มี 4 ขั้นตอนหลัก ในการพัฒนาสายพันธุ์แท้ จากวิธีดัดเบิ้ลแฮพลอยด์

1. ชักนำให้เกิด **Haploid** โดยใช้เชื้อพันธุกรรมที่ต้องการสร้าง **Inbred** ผสมพันธุ์ กับ ละอองเกสรจาก **Inducer**

2. คัดเลือกเมล็ด **Haploid** หลังจากการผสมพันธุ์

CP.Seeds India,
2011.

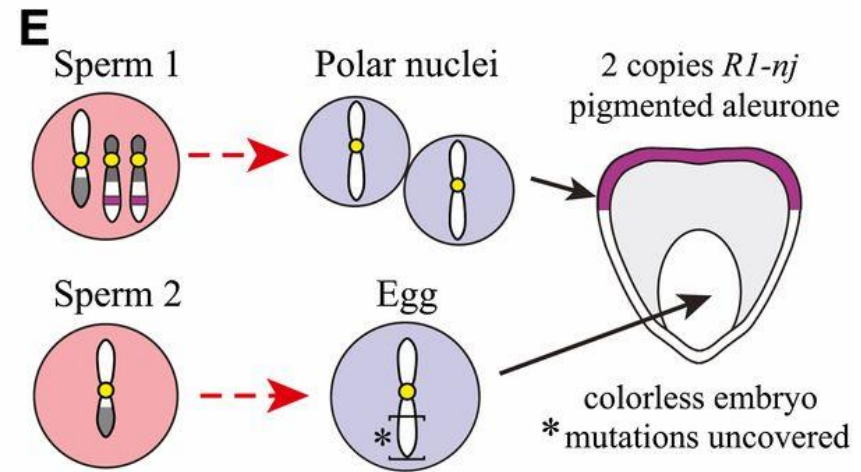
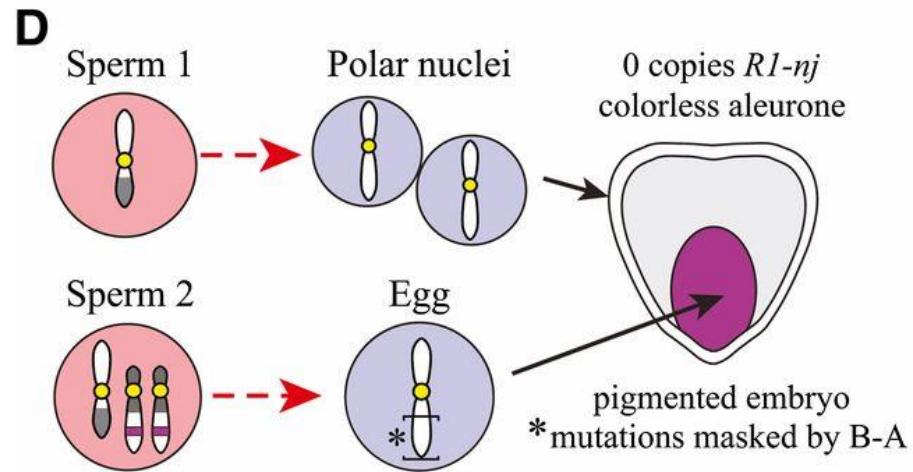
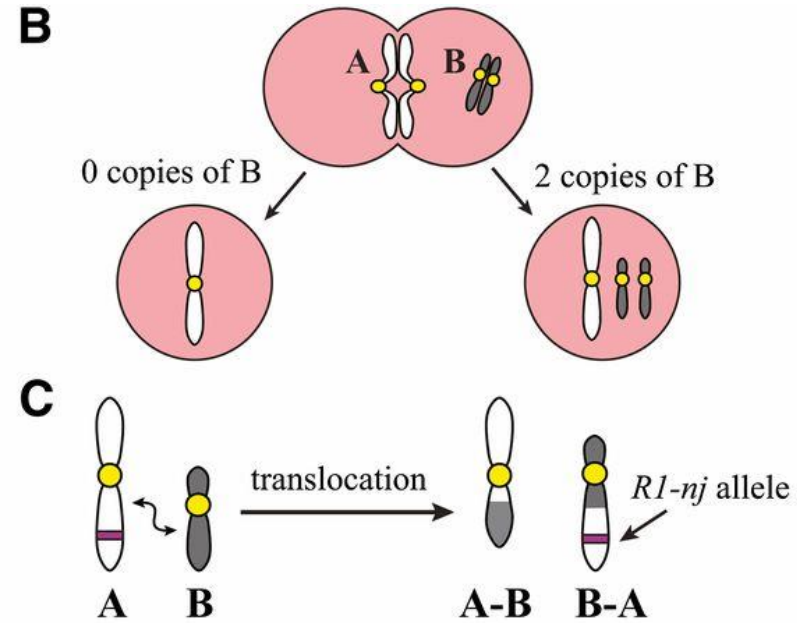
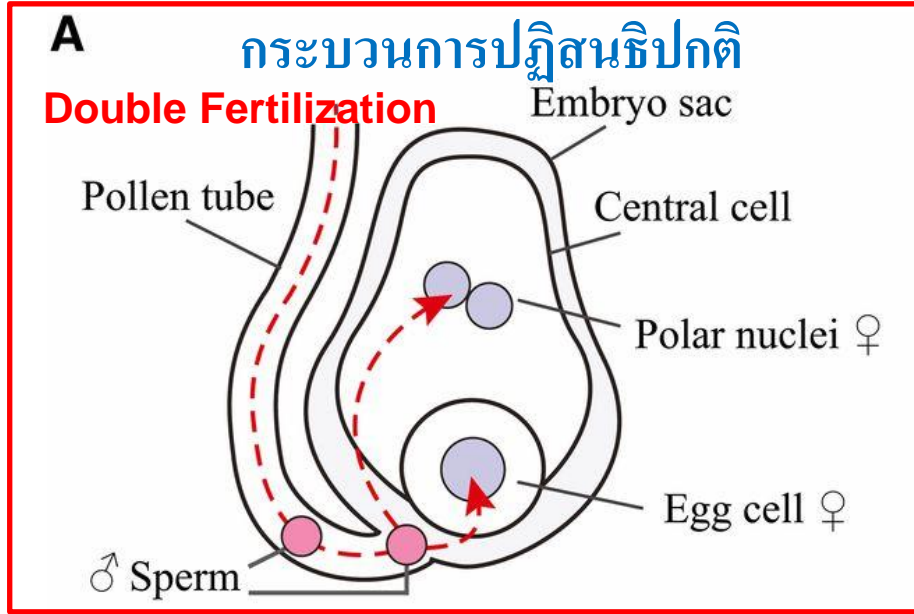
3. นำเมล็ด **Haploid** ที่แยกได้ มาเพาะความงอก อายุต้นกล้า **3-4** วัน และเพิ่มโครโมโซมโดยแช่ในสารละลาย **Colchicine 0.04-0.06% + 0.5 % DMSO** นาน **12** ชั่วโมง

4. นำเมล็ดที่ผ่านการเพิ่มจำนวนโครโมโซม ไปปลูก และผสมตัวเองในต้นที่ปกติ ที่สามารถออกไหม และให้ละอองเกสรได้ และสามารถนำละอองเกสรไปผสมกับ **Tester** เพื่อสร้างลูกผสม หรือรอการขยายเมล็ดในฤดูต่อไป

คัดแปลงจาก
Chaikam, 2012 CIMMYT.

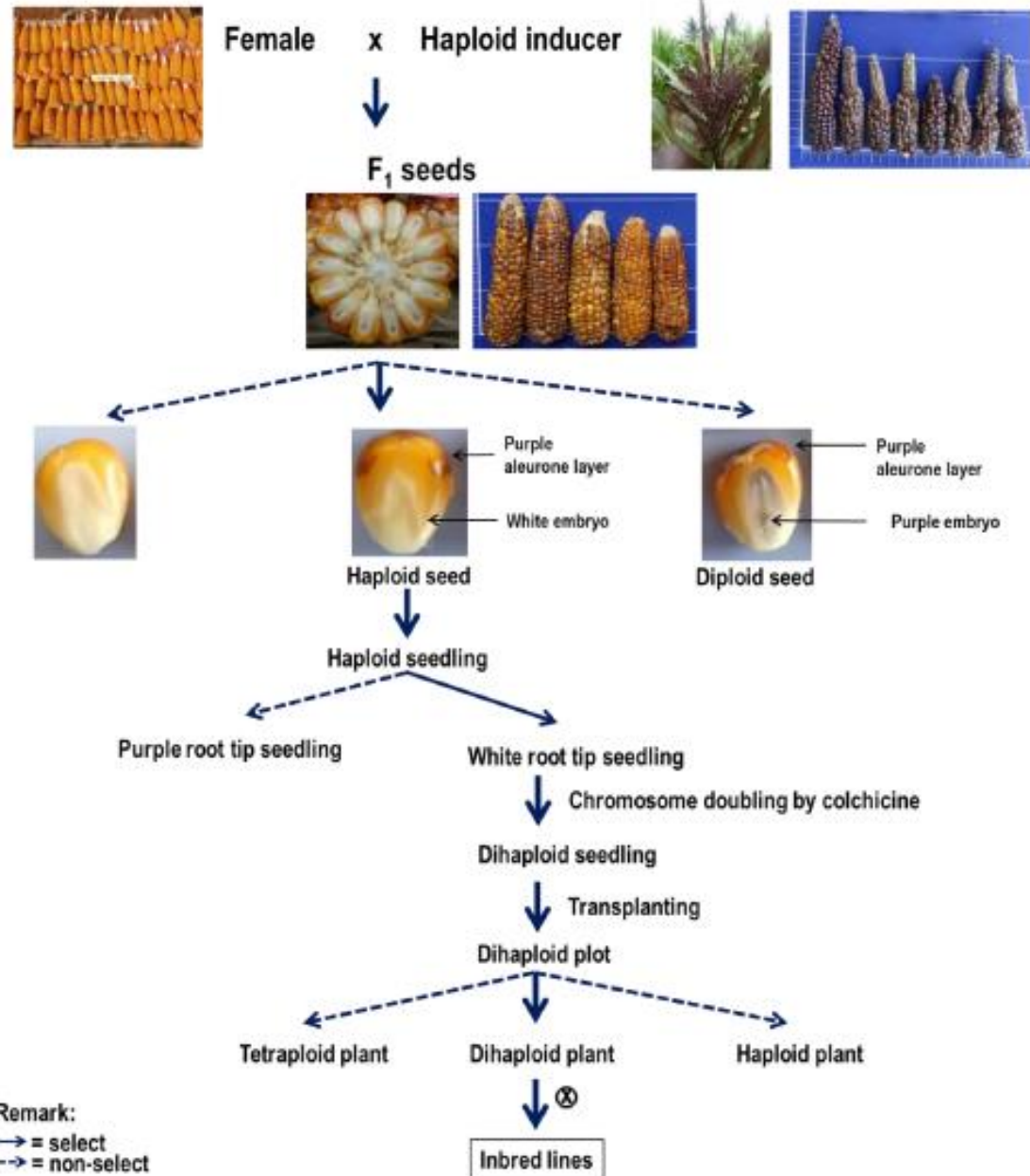
Haploid Seed เกิดจากการปฏิสนธิ (Fertilization) ผิดปกติ

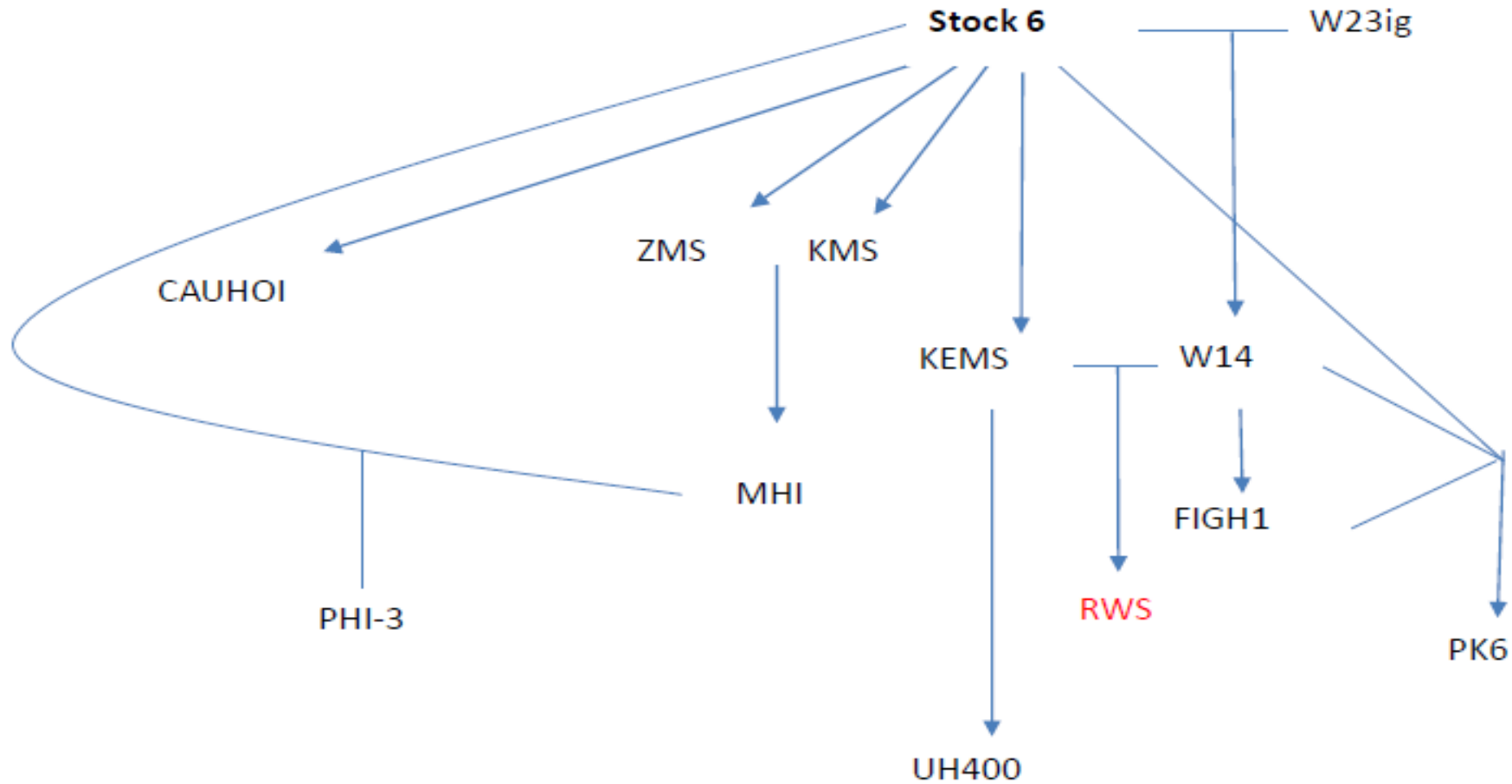
Haploid Seed

ภาพที่ 1 แผนภาพการสร้างสายพันธุ์แท้ด้วยอินดิเวเซอร์โดยวิธีดัมเบิลแฮพลอยด์จากต้นข้าวที่ 1 (F₁ หรือ S₀)

Haploid inducing lines in maize

STOCK6: Coe, 1959

CAUHOI: Chinese high oil inducer
FIGH1: Bordes et al. 1997
KEMS: Shatskaya et al., 1994
KMS: Korichnevy Marker Saratovsky
MHI: Moldavian Haploid Inducer
PHI-3: Rotarenco - Procera
PK6: Barrett, 2008
RWS: Roeber et al., 2005
UH400: Chang & Coe 2009
W14: Lashernes & Beckert 1988
W23ig: NSL30060 with ig
ZMS: Tyrnov 1984

Inducers Source

SL.No.	Inducer Name	HIR %	SL.No.	Inducer Name	HIR %
1	Stock 6 (1959)	1-2	9	RWK (2009)	9
2	ZMS (1984)	5	10	RWS x RWK 76(2009)	9-10
3	WS 14 (1988)	3	11	CAUHOI (2009)	2-5
4	KEMS (1994)	8-10	12	UH 400 (2011)	8-10
5	MHI (2002)	6	13	PHI-1	12.1
6	RWS (2005)	8-10	14	PHI-2	13
7	PK 6 (2008)	6	15	PHI-3	14.5
8	HZI (2008)	8-10	16	PHI-4	12.8

TAILs from CIMMYT HIR=9-14%

HIR = Haploid induction Rate

Inducer PHI-3

Characteristics of inducer

- **High induction rate (8-14.5%)**
- **Anthocyanin color marker (R1-nj)**
- **Good markers (clear purple plant/kernel)**
- **Good productivity (good plant type, big tassel, disease resistance)**

DH Lines Development

Germplasm for Develop Inbreds

Inducer PHI3

การแสดงผลของยีนเครื่องหมาย *R1-nj* ที่ใช้ในการคัดแยกเมล็ดแฮพลอยด์

14R A1 - 9072/PHI3

24R A1 - 9074/PHI3

14R A1 - 9069/PHI3

14R-A1 - 9067/PHI3

Inhibitor Gene

Haploid Seed

Self or Out Cross Seed

Diploid Seed

Chromosomal Doubling Methods (Artificial & Spontaneous)

Root dip

Cut coleoptile

Seed treatment

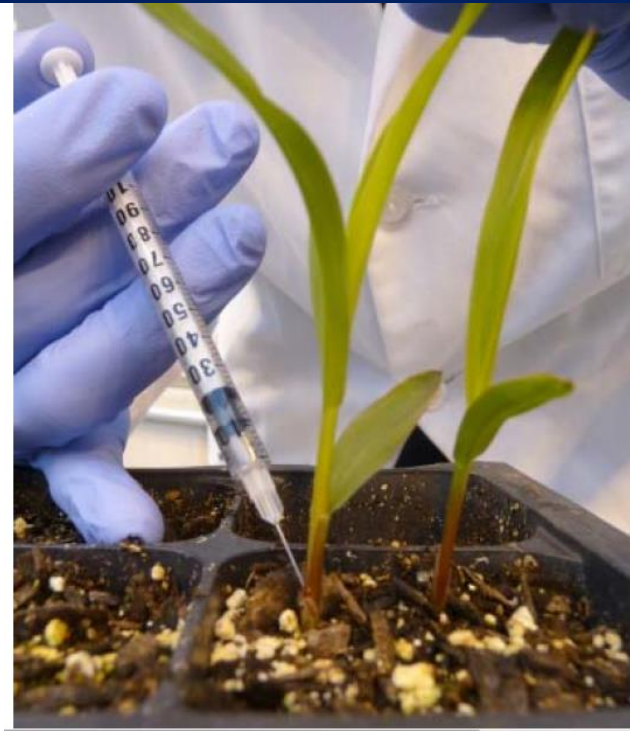

Injection of Colchicine solution at the V3 stage. The goal is to make the injection a few mm above the meristematic region & within the center column.

Generation of Maize (*Zea mays*) Doubled Haploids via Traditional Methods
Kimberly Vanous
Iowa State University
Adam Vanous
Iowa State University
Ursula Frei
Iowa State University
Thomas Lubberstedt
Iowa State University,
thomasl@iastate.edu

Chromosomal Doubling Protocol

Seedling Protocol

1. Germination

- use only germination paper
- before use paper soak with bleach solution (0.05%)
- germinate for 72 hours

2. Seedlings selection

- select only white root seedlings

3. Colchicine treatment

- preparation of chemical
Colchicine 0.04%, DMSO 0.5%
- solution cover the seedlings, soaking 12-13 hours
- Wash 2 times before transplanting

4. Transplanting in tray and field

Injection Protocol

1. Germination

- use only germination paper
- before use paper soak with bleach solution (0.05%)
- germinate for 72 hours

2. Seedlings selection

- select only white root seedlings

3. Colchicine treatment

- preparation of chemical
Colchicine 0.125%, DMSO 0.05%
- injection of colchicine solution at the V3 stage.
- inject approximately 100 ul of colchicine solution into the stalks, or at 3-5 mm above the apex using a 1 ml (25G) sterile syringe

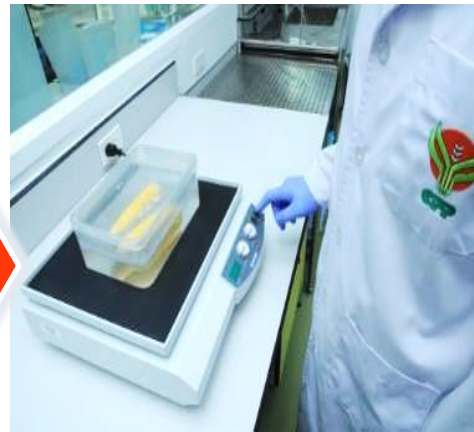
4. Transplanting in field

DH by Embryo culture

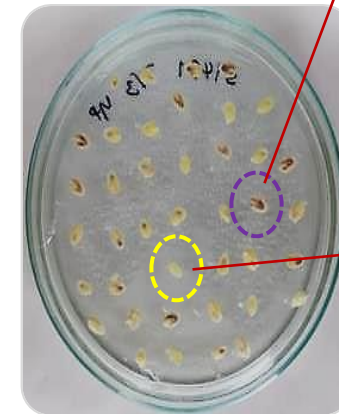
15 days after
pollination

Surface sterilize

Taken out the embryos and transfer on medium

Purple embryo
(diploid)

White embryo
(haploid)

Select haploid embryos

Treat colchicine and
transfer on medium

Transplant to pot

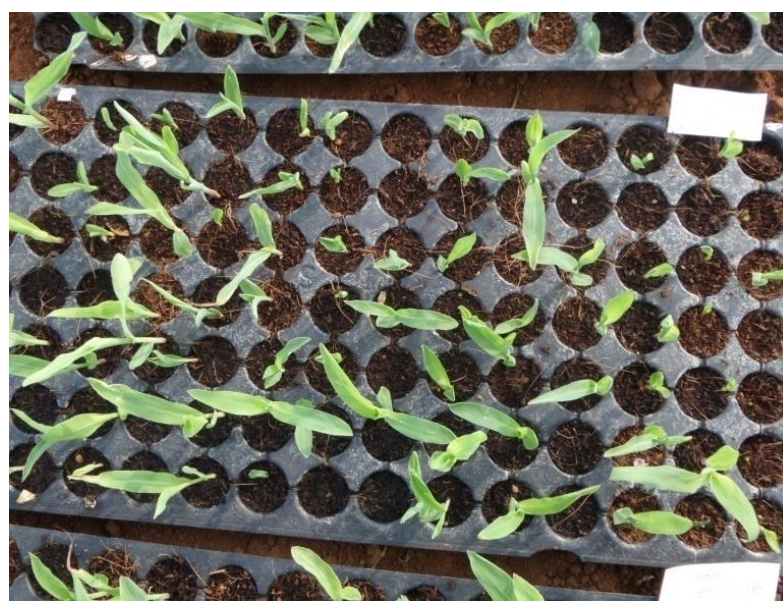

คัดเลือกเมล็ดแฮพลอยด์ เพาะเมล็ด แช่สาร **Colchicine** และเพาะเลี้ยงต้นกล้า

ต้นกล้าที่ผ่านการดับเบิ้ลโครโมโซม แล้วย้ายลงแปลงปลูก ดูแลการเจริญเติบโตให้ดี และผสมตัวเอง

ต้น **D0** ที่ปกติสามารถให้ละอองเกสรผสมตัวเองได้ และต้นที่ผิดปกติ ในลักษณะต่างๆ

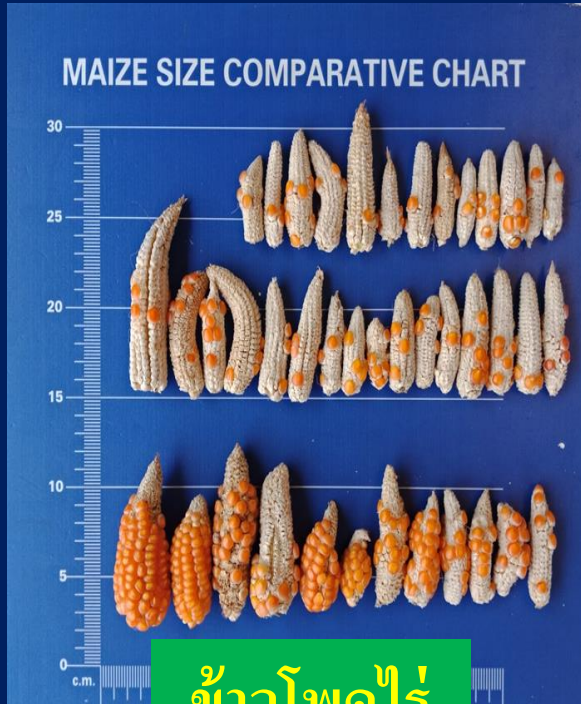

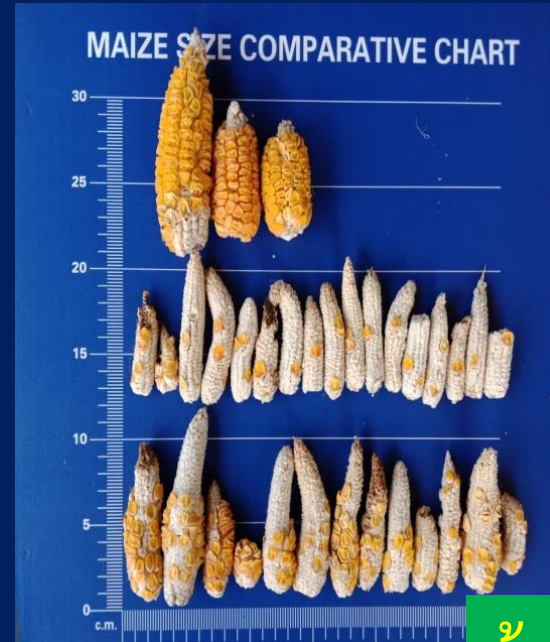
สภาพแปลงและ ต้น **D0** ที่ผ่านการ **Doubled Chromosome** และสามารถผสมตัวเองได้

ลักษณะฝักรุ่น D1 ที่ผสมตัวเองติดเมล็ด ต้องนำไปปลูกขยายเมล็ด และคัดเลือกลักษณะที่ต้องการ

ข้าวโพดไร่

ข้าวโพดหวาน

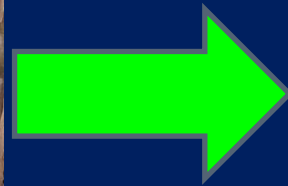
ฝัก D1

ต้น D1

ต้น D1

แปลงขยายเมล็ดจากรุ่นฝัก D1 ให้ได้ ฝัก D2 เพื่อให้ได้เมล็ด
เพียงพอ และคัดเลือกลักษณะที่ต้องการ

ฝัก D2

ความสม่ำเสมอของต้น $D_1 \dots D_n$

Inbreds from DH Project : D2...D_n Ears

ฝัก D2
ที่มีลักษณะที่ดีเด่น เก็บไว้เพื่อสร้าง
ลูกผสมต่อไป

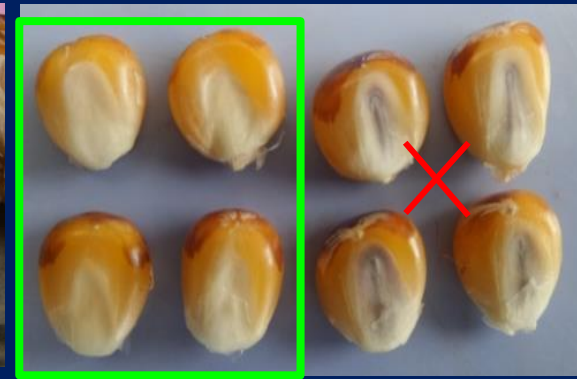

ฝัก D2
ที่มีลักษณะที่ไม่ต้องการ ให้คัดทิ้ง

**D0 Ear
D0 Seed**

**D0 Plant
D1 Ear**

**D1 Plant
D2 Ear**

พันธุ์ลูกผสมที่ได้จาก DH Program

Female

X

Male

CP.389

CP
FOR
SUSTAINABILITY

Hybrid from DH Program

CP.808 : Improved Parents by DH

การพัฒนาสายพันธุ์ข้าวโพดโดยวิธีดัดเบิ้ลแฮพลอยด์จากประชากร S₀ และ S₁ Development of Maize Inbred Lines by Doubled Haploid Method from S₀ and S₁ Populations

ศฎาวุฒิ กุลมณี^{1,2} ประภา ศรีพิจิตร³ สุจินต์ เจนวีร์วัฒน์^{3*} รัตติกาน เกิดผล³ และ ธานี ศรีวงศ์ชัย³
Sadawud Koonmanee^{1,2}, Prapa Sripichitt³, Sujin Jenweerawat^{3*}, Rattikarn Kerdphol³ and Tanee Sreewongchai³

- ¹ โครงการบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ 10900
  - ² บริษัท เจริญโภคภัณฑ์เมล็ดพันธุ์ (อินเดีย) จำกัด เลขที่ 5/77 หมู่บ้านเอกโกเรดกูเดม ตำบลมูซุนูร์ อำเภอกริชนา รัฐอันดราประเทศ ประเทศอินเดีย รหัส 521 213
  - ³ ภาควิชาพืชไร่ คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ 10900
  - ¹ Graduate Program in Tropical Agriculture, Faculty of Agriculture, Kasetsart University, Bangkok 10900
  - ² Charoen Polphand Seeds (India) Pvt. Ltd., Door No: 5/77, Akkireddy Gudem Village, Musunuru Mandal, Krishna Dist., Andra Pradesh, India, Pin: 521 213
  - ³ Department of Agronomy, Faculty of Agriculture, Kasetsart University, Bangkok 10900
- รับเรื่อง: สิงหาคม 2559 Received: August 2016
 อนุมัติ: ตุลาคม 2559 Accepted: October 2016
 * Corresponding author: suj.j@ku.th

ABSTRACT: Development of maize inbred lines by doubled haploid method using haploid inducer is lack of supporting data on selecting based population. The objective of this study was to compare efficiency of maize inbred line development by doubled haploid method from S₀ and S₁ populations. S₀ and S₁ populations of four populations (Q1, Q2, K3 and K4) were crossed with haploid inducer, PHI-3 inbred line. Haploid seeds, which expressed anthocyanin color marker in aleurone layer, were selected and germinated for four days. Then, the seedlings were selected for haploid (normal white root) again and treated with colchicine for 12 hours to double chromosome. After that, the seedlings were rinsed and transplanted to field plot. At flowering period, dihaploid plants with pollen shedding were selected and selfed to produce DHS₀-D1 and DHS₁-D1, respectively. The results showed that using S₀ and S₁ populations as based population gave haploid induction rate (HIR) of 5.4 and 6.4%, produced inbred lines for 25 and 128 lines, and used two and three seasons for inbred line development, respectively. Therefore, inbred line development by DHS₀ and DHS₁ methods can shorten the seasons used in inbred line development for eight and seven seasons as compared with conventional method. The results suggested that using S₁ population for crossing with haploid inducer can produce much more inbred lines as required.

Keywords: Maize, inbred line development, doubled haploid (DH), haploid inducer, S₁ population

ประสิทธิภาพการปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดด้วยวิธีดัดเบิ้ลแฮพลอยด์ ผักต่อหลุมประยุกต์ และบันทึกประวัติเพื่อพัฒนาสายพันธุ์แท้และพันธุ์ลูกผสม

Efficiency of maize (*Zea mays* L.) breeding methods of doubled haploid, modified single hill and pedigree breeding for developing inbred lines and hybrids

ศฎาวุฒิ กุลมณี^{1,2}, ประภา ศรีพิจิตร³, สุจินต์ เจนวีร์วัฒน์³ และ ธานี ศรีวงศ์ชัย³
Sadawud Koonmanee^{1,2}, Prapa Sripichitt³, Sujin Jenweerawat³, and Tanee Sreewongchai³

บทคัดย่อ: การปรับปรุงพันธุ์เพื่อสร้างสายพันธุ์แท้และสร้างพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมมีหลายวิธี การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการพัฒนาสายพันธุ์แท้ 4 วิธี ได้แก่ วิธีดัดเบิ้ลแฮพลอยด์ในชั่วที่ S₀ และชั่วที่ S₁ ผักต่อหลุมประยุกต์ และบันทึกประวัติ ที่ใช้ในการพัฒนาสายพันธุ์แท้ให้ได้ผลผลิตสูง ซึ่งสามารถพัฒนาต่อเป็นพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมที่ให้ผลผลิตสูง โดยนำข้าวโพดพันธุ์ CPG-1302 มาใช้ในการพัฒนาเป็นสายพันธุ์แท้ด้วยวิธีการทั้ง 4 จากนั้นนำสายพันธุ์แท้ที่ได้มาปลูกเปรียบเทียบผลผลิต สายพันธุ์ที่คัดเลือกได้นำมาสร้างเป็นพันธุ์ลูกผสมแล้วปลูกเปรียบเทียบผลผลิตของพันธุ์ลูกผสม โดยวางแผนการทดลองแบบ 14x14 simple lattice square ผลการทดลองพบว่าวิธีดัดเบิ้ลแฮพลอยด์ในชั่วที่ S₁ เป็นวิธีการพัฒนาสายพันธุ์แท้ที่มีประสิทธิภาพสูงที่สุด และเมื่อนำสายพันธุ์แท้ที่ได้มาสร้างเป็นพันธุ์ลูกผสมสามารถให้พันธุ์ลูกผสมที่มีผลผลิตสูงที่สุด ซึ่งวิธีการนี้ใช้เวลากการพัฒนาสายพันธุ์แท้เพียง 3 ฤดูปลูกเท่านั้น ส่วนวิธีที่ให้ประสิทธิภาพรองลงมาคือ วิธีผักต่อหลุมประยุกต์ ดัดเบิ้ลแฮพลอยด์ชั่วที่ S₀ และบันทึกประวัติ ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม วิธีการพัฒนาสายพันธุ์แท้ด้วยวิธีดัดเบิ้ลแฮพลอยด์ยังมีข้อจำกัดในบางเชื้อพันธุ์กรรม เช่น มีอัตราการเกิดแฮพลอยด์ต่ำหรือเทคนิคการเพิ่มชุดโครโมโซม ต้องมีการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้ได้สายพันธุ์แท้จำนวนมากพอสำหรับการสร้างลูกผสมต่อไป

คำสำคัญ: ข้าวโพด, สายพันธุ์ชักนำให้เกิดดัดเบิ้ลแฮพลอยด์, วิธีการปรับปรุงพันธุ์, พันธุ์กรรมคงตัว

ABSTRACT: There are various breeding methods for developing inbred lines and hybrids in maize. The objective of this study was to compared four methods for developing inbred lines including doubled haploid in first generation (DHS0) and doubled haploid in second generation (DHS1), modified single hill (MSH) and pedigree (PED) methods to use in the development of

- Received May 18, 2018
- Accepted August 14, 2018
- ¹ โครงการบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ 10900
- ² Graduate Program in Tropical Agriculture, Faculty of Agriculture, Kasetsart University, Bangkok 10900
- ³ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์เมล็ดพันธุ์ (อินเดีย) จำกัด เลขที่ 5/77 หมู่บ้านเอกโกเรดกูเดม ตำบลมูซุนูร์ อำเภอกริชนา รัฐอันดราประเทศ ประเทศอินเดีย รหัส 521 213
- ¹ Charoen Polphand Seeds (India) Pvt. Ltd., Door No: 5/77, Akkireddy Gudem Village, Musunuru Mandal, Krishna Dist., Andra Pradesh, India, Pin: 521 213
- ³ ภาควิชาพืชไร่ คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ 10900
- ³ Department of Agronomy, Faculty of Agriculture, Kasetsart University, Bangkok 10900
- * Corresponding author: taneesree@yahoo.com

Sister lines or Relative Cross for Higher Yield, Res. To Climate Change & Security (Modified SX)

- ผลผลิตเพิ่มในแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ = 20 – 25 %
- ทดต่อสภาวะอากาศรวน
- ป้องกันเมล็ดพันธุ์สูญหาย

ข้าวโพดอายุสั้นเพื่อเร่งการเก็บเกี่ยว และเพิ่มรอบการปลูกต่อปี อายุ 90 – 100 วัน

VS

Cytoplasm Male Sterile : CMS

นิยมใช้กันมากในการผลิตเมล็ดพันธุ์ลูกผสม

เพราะว่า :-

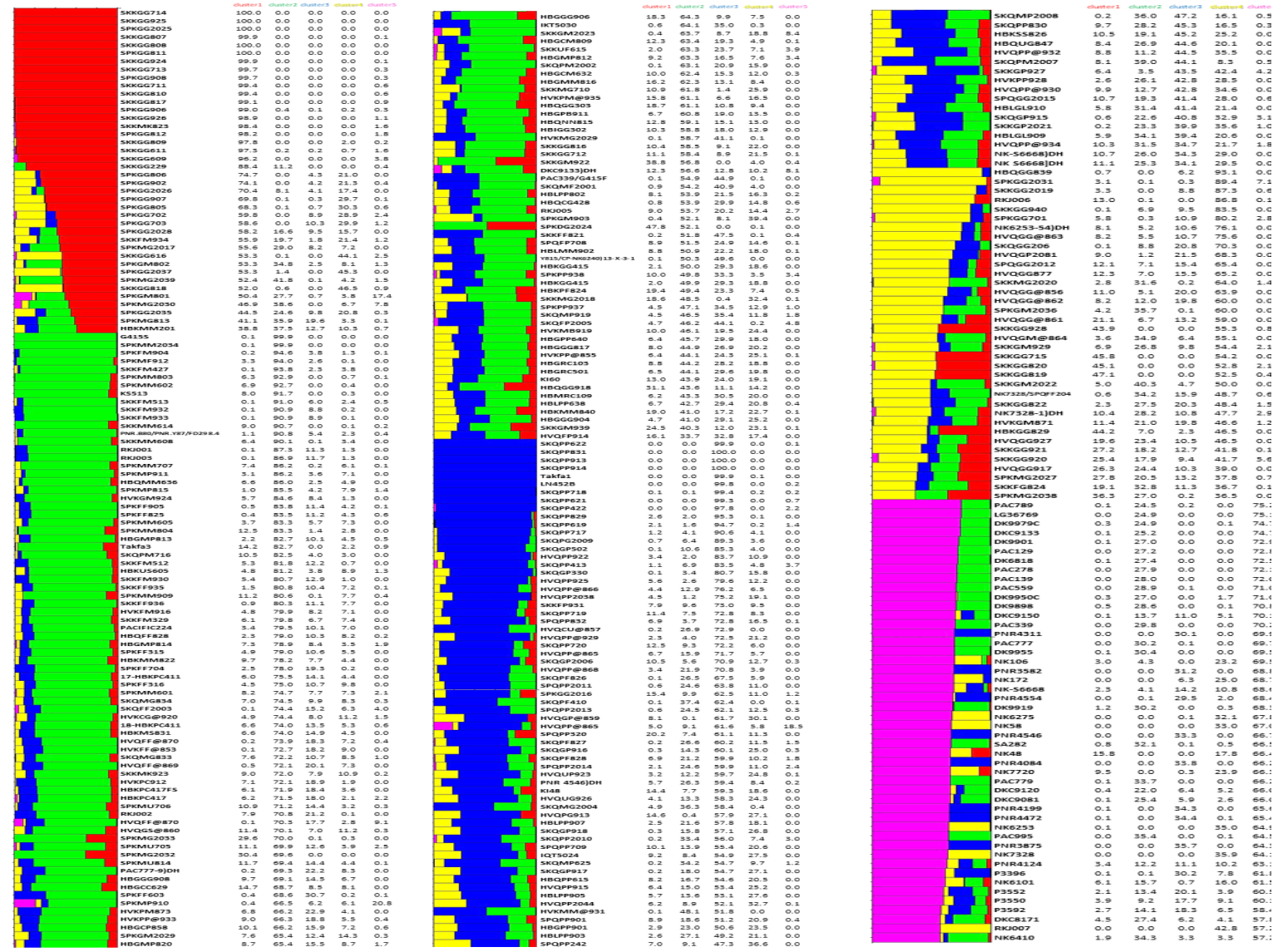
- ชักน้ำให้เป็นหมันได้ง่าย
- ความเป็นหมันสม่ำเสมอ
- ไม่ค่อยแปรปรวนตามสภาพแวดล้อม
- แก้ความเป็นหมันได้ง่าย

การจัดกลุ่มพันธุ์กรรมประชากรของข้าวเพดอาหารสัตว์จากข้อมูล SNP

ข้าวเพดอาหารสัตว์ 333 germplasms, SNP : 10068 loci , K=5

การใช้ประโยชน์ห้องปฏิบัติการเทคโนโลยีชีวภาพ

New Stem Cell & Genome Editing

for Increase Grain Yield 50 %

การใช้สาร Polyethylene Glycol (PEG) สำหรับคัดเลือกพันธุ์ข้าวโพดที่มีประสิทธิภาพในการใช้น้ำสูงด้วยวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

ข้อมูลเบื้องต้นสายพันธุ์ที่จะใช้ในการสร้างลูกผสม

คัดเลือกประชากรในโครงการปรับปรุงพันธุ์

Tolerance line

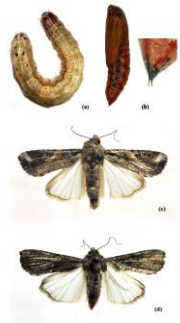
Susceptible line

การพัฒนาเครื่องหมาย SNP สำหรับคัดเลือกพันธุ์ข้าวโพดต้านทานหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด

- การทดสอบความต้านทานหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดในสภาพแปลงกับข้าวโพดสายพันธุ์แท้และพันธุ์ลูกผสม

Resistant

Moderate resistant

Moderate Susceptible

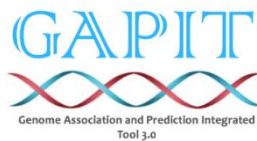
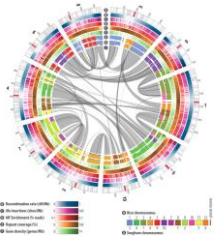

Susceptible

- วิเคราะห์ผล Phenotype ร่วมกับข้อมูล Genotype (GWAS) หา Candidate SNP markers

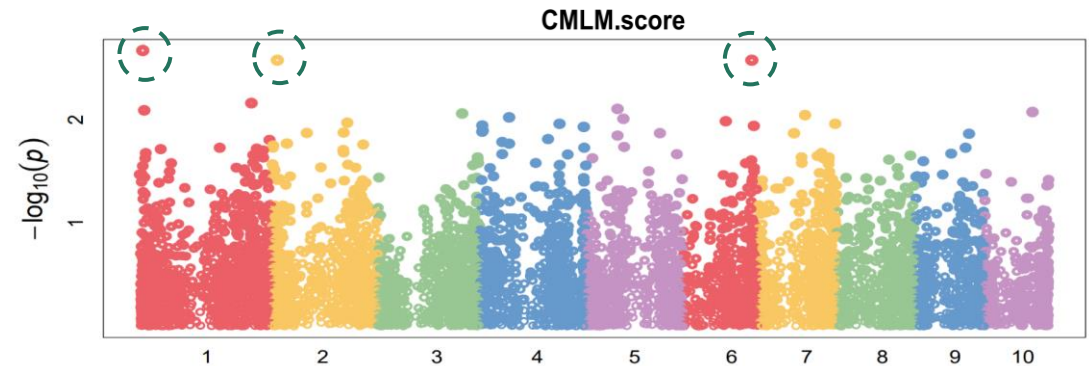
7767 SNP by (DArT) related insect resistance scoring in field

DArTseq for GWAS GWAS analysis tool

Maize B73 reference genome
Minor Allele Frequency (MAF) ≥ 0.05
SNP Call Rate $\geq 80\%$

Logarithm of SNP Significant Level $[-\log_{10}(P)] > 4$

The analysis results showed three SNP position located on chromosomes 1, 2 and 6

**FAW
PREFERENCE**

**FAW
NON-PREFERENCE**

Laboratory Service and Testing

Genetic purity testing and varietal identification

SSR Markers for Varietal Genetic Purity Testing of Rice

SSR Marker PAGE

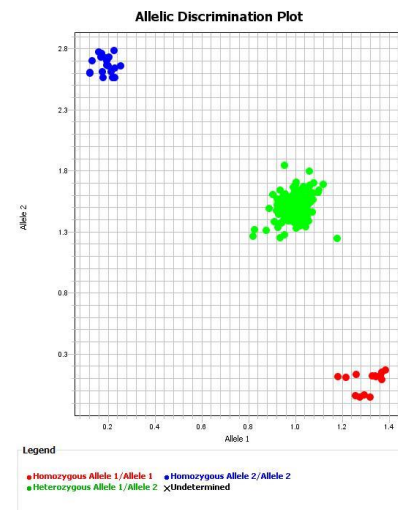
Application of SNP Markers for Genetic Purity Analysis of Maize

Grow Out Test

SNP Marker

Sequencing →

```
AAAGCACTGCGGCGCCGCACTG  
ACTTGGAGCGCGCCGCACTG  
TGGCGAGCGCGCCGCACTG  
GCGCGAGCGCGCCGCACTG  
GCGCGAGCGCGCCGCACTG  
ACCGCGAGCGCGCCGCACTG  
GCGCGAGCGCGCCGCACTG  
GTTTGGAGCGCGCCGCACTG
```

KASP
assay design & genotyping

- LGC designs and validates KASP assays for selected SNPs
- LGC genotypes SNPs and provides the scored genotyping data

24 KASP MARKER

Drone Activity

STEP 1

**Survey
(boundary map)**

STEP 3

Spraying

STEP 5

**Check
Net Area**

01/07/2021

corn

Marked field: **0.75 ha**

Plant: **corn**

Analysis: **Stand Count Report**

Growing stage: **25**

Distance between plants: **20 cm**

Distance between rows: **70 cm**

Comment:

45,501
plants counted

เพื่อให้ภาพละเอียดขนาดไม่เกิน 2.5 cm.

STEP 2

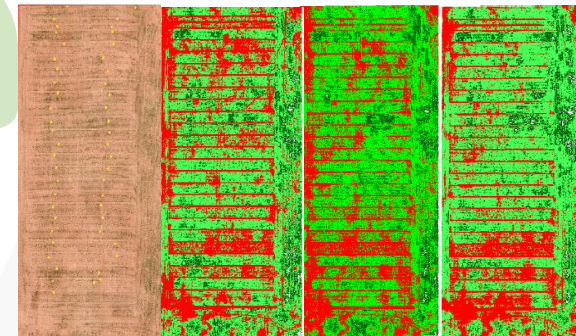
Plant Counting

- 1. Red Edge (RE)
- 2. Near-infrared (NIR)
- 3. Green (G)
- 4. Visible light (RGB)
- 5. Red (R)
- 6. Blue (B)

STEP 4

Plant Health

RGB

NDVI

CI-Red_edge

CI-Green

การใช้โดรนเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบคุณภาพแปลงพันธุ์

- บินมุมสูง มองเห็นภาพรวมของแปลงผลิต
- ระยะเว้นห่าง (Isolation)
- ต้นที่ยังไม่ออกลูก (Detasseling)
- ต้นปลอมปน (Off-Type)
- ทวนสอบและเพิ่มความละเอียดจากการสุ่มตรวจสอบคุณภาพในการตรวจแปลง
- สามารถUploadข้อมูลการบินและดาวเทียมการตรวจแปลง

การใช้โดรนเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบคุณภาพแปลงพันธุ์ -บินมุมสูง มองเห็นภาพรวมของแปลงผลิต

เพิ่มประสิทธิภาพของมุมมองจุดอับสายตาในการตรวจแปลง

การใช้โดรนเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบคุณภาพแปลงพันธุ์

-ระยะเว้นห่าง (Isolation)

- สามารถเข้าถึงพื้นที่ที่รถยนต์หรือการเดินทางเข้าถึงได้ยาก
- สามารถวัดระยะทางเว้นห่างระหว่างแปลงข้างเคียงได้ (Isolate)

การใช้โดรนเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบคุณภาพแปลงพันธุ์ - ต้นถอดดอกไม่ทันเวลา (Detasseling)

**การใช้โดรนเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบคุณภาพแปลงพันธุ์
-ต้นปลอมปน (Off-Type)**

Smart Irrigation

Drip Irrigation System

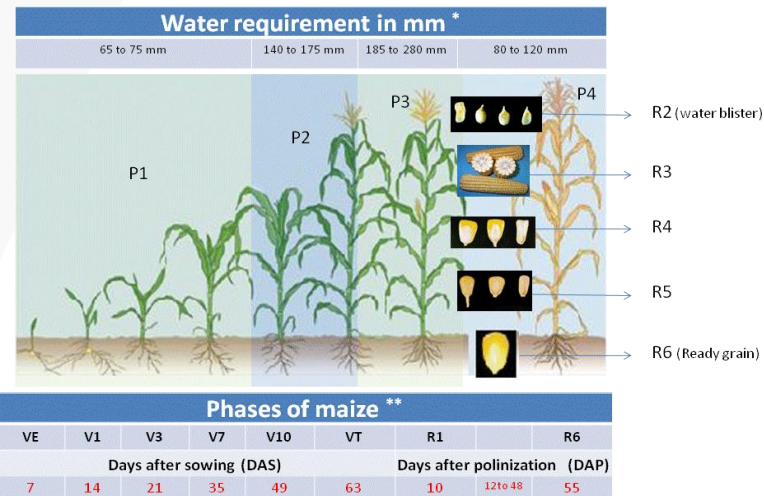

Benefits

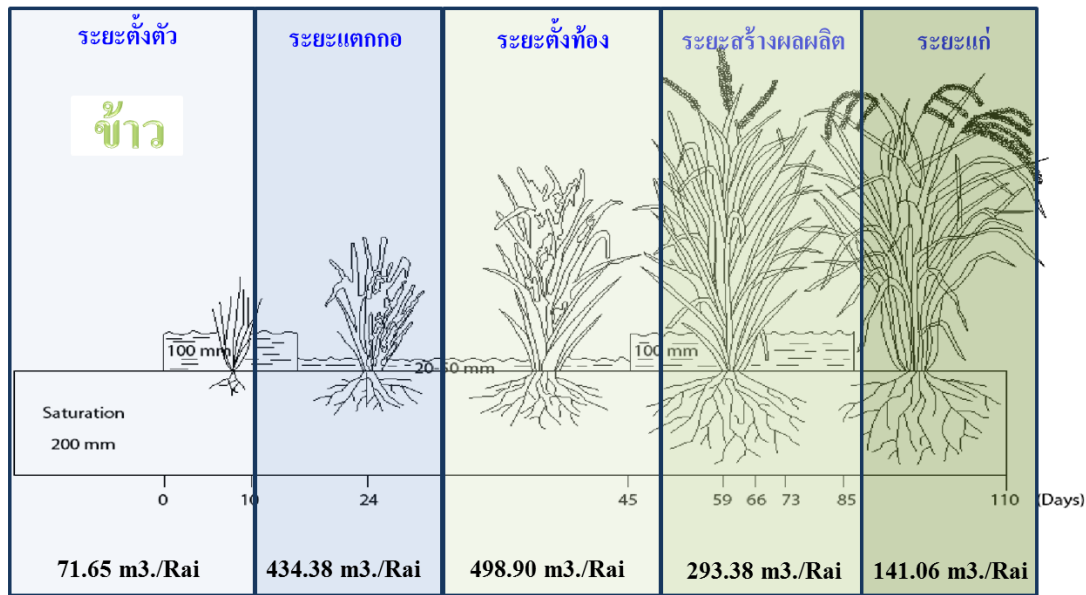
- Water is used at maximum optimum level.
- As water is applied locally and leaching is reduced, fertilizer/nutrient loss is minimized.
- Weeds cannot absorb water as no water is available for them and thus grow in less number
- Crop yield is maximum
- Fertilizers can be used with high efficiency.

Disadvantages

- Initial cost is high.
- May cause clogging if water is not filtered correctly.
- Problems in moisture distribution.
- Salinity problem.

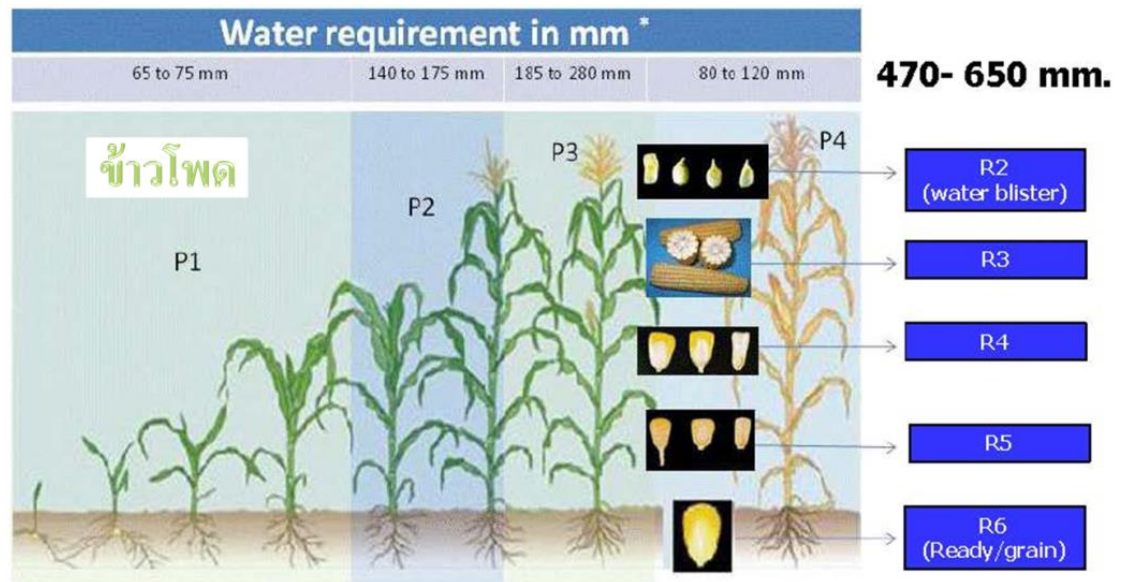

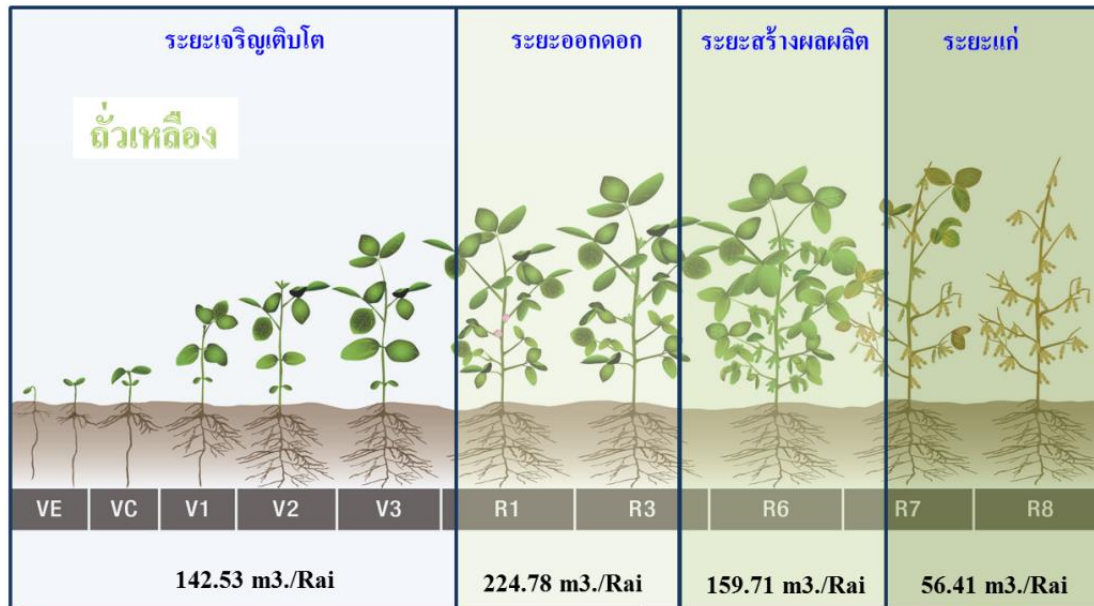
ที่มา: กรมชลประทาน, 2554

ปริมาณการใช้น้ำในนาข้าวตลอดฤดูกาลเพาะปลูก **1,439.36** m³/Rai

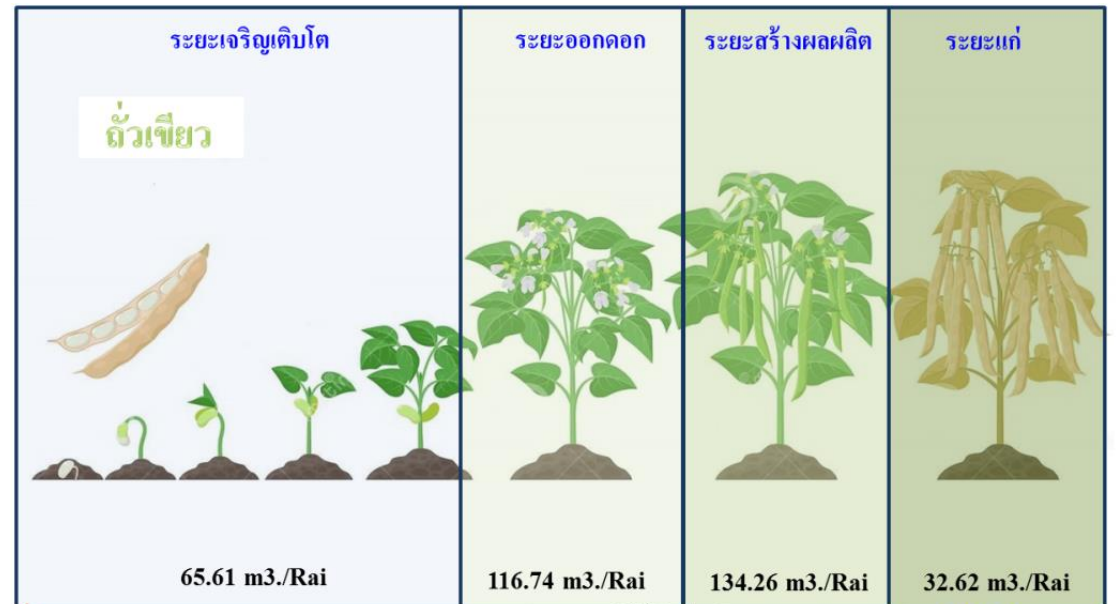
ที่มา: กรมชลประทาน, 2554

ปริมาณการใช้น้ำในข้าวโพดตลอดฤดูกาลเพาะปลูก **768.07** m³/Rai

ที่มา: กรมชลประทาน, 2554

ปริมาณการใช้น้ำในถั่วเหลืองตลอดฤดูกาลเพาะปลูก **583.43** m³/Rai

ที่มา: กรมชลประทาน, 2554

ปริมาณการใช้น้ำในถั่วเขียวตลอดฤดูกาลเพาะปลูก **349.23** m³/Rai

14 ๓ค.63

Speed & Quality
 เครื่องเก็บเกี่ยวในงานทดสอบพันธุ์
 ช้างน้ำหนัก + วัดความชื้น
 และ ค่า Test Weight
 ราคา 4.75 ล้านบาท

	A	B	C	D	E	F
1	Range	Row	Weight	Moisture	Test Weight	Date/Time
2	1	1	7.115	36	71.7	9/27/2018 12:40:19 PM
3	2	1	4.318	30.2	71.4	9/27/2018 12:43:54 PM
4	3	1	7.496	34.1	70.3	9/27/2018 12:45:11 PM
5	4	1	7.255	24.6	72	9/27/2018 12:45:51 PM
6	5	1	6.189	30.2	69.8	9/27/2018 12:46:09 PM
7	6	1	7.232	30.4	72.7	9/27/2018 12:46:28 PM
8	7	1	6.931	32.7	68.5	9/27/2018 12:46:45 PM
9	8	1	6.108	36.3	72.1	9/27/2018 12:47:07 PM

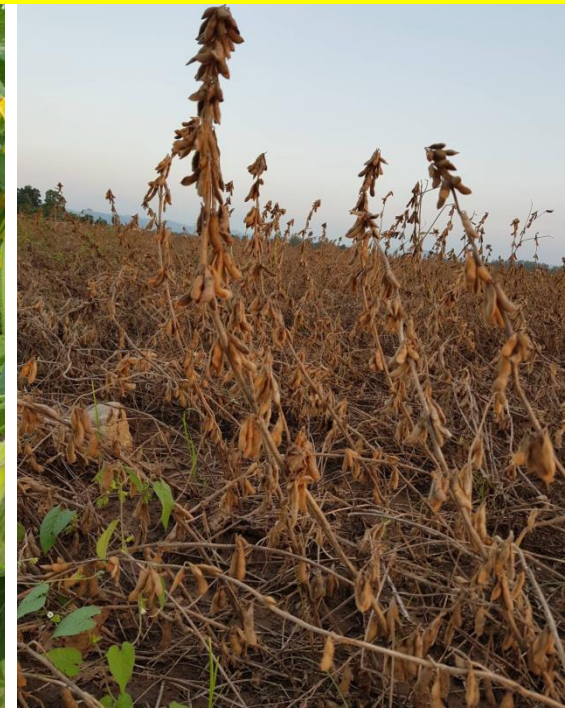

QINGDAO EPLIT MACHINERY CO.,LTD
 Qingdao City, Shandong Province, China
 Tel: +86-0532-82523296 Web: <http://blog.sina.com.cn/eplot>
 Mail: eplots@163.com

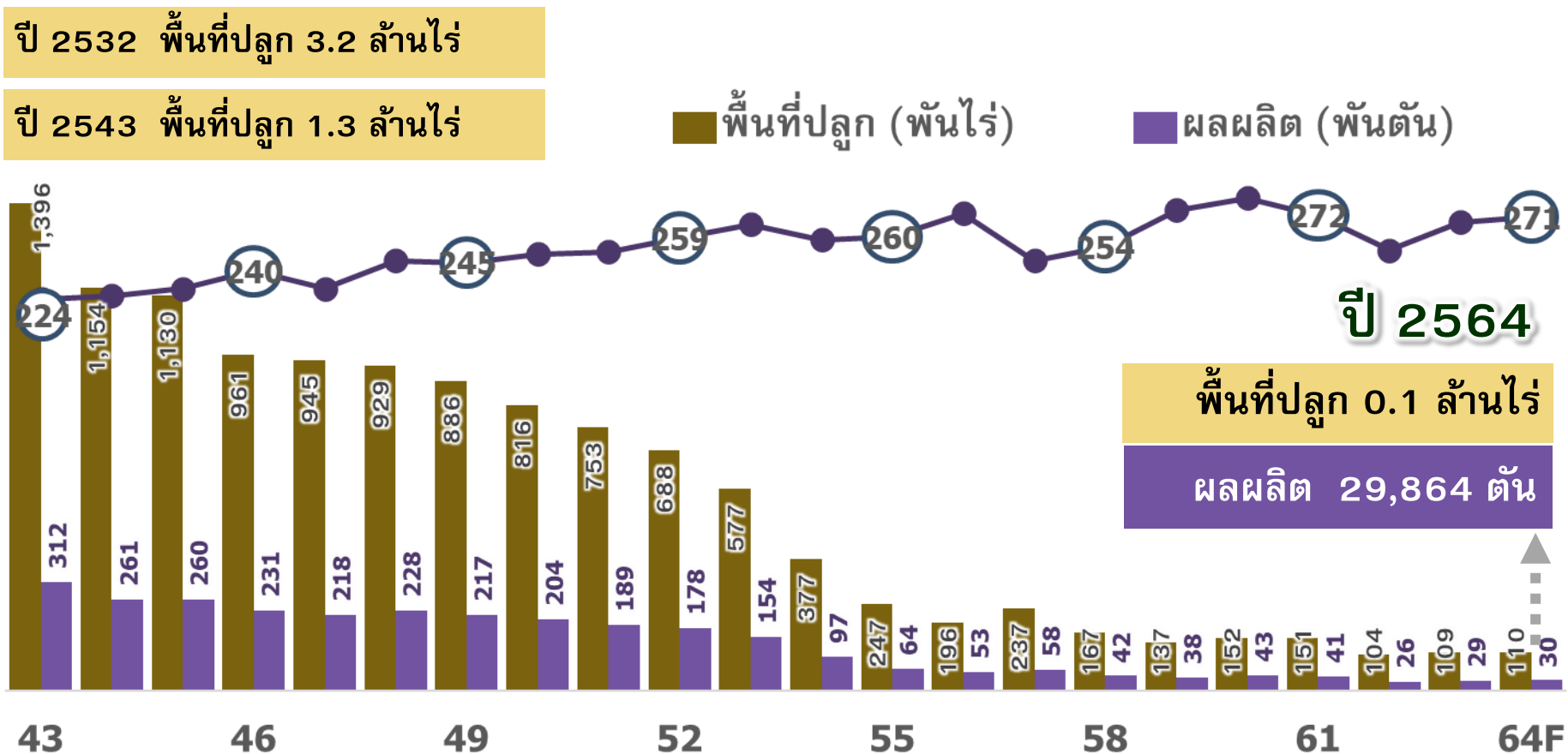

รวบรวมพันธุ์ และคัดเลือกพันธุ์ถั่วเหลือง ให้เหมาะกับธุรกิจพืชครบวงจร

สถานการณ์ถั่วเหลืองของประเทศไทย

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564) ถั่วเหลืองรวมรุ่น : เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ รายจังหวัด ปีเพาะปลูก 2562/63

ปี 2563
ความต้องการใช้

4.07 ล้านตัน

99% นำเข้า

4.04 ล้านตัน

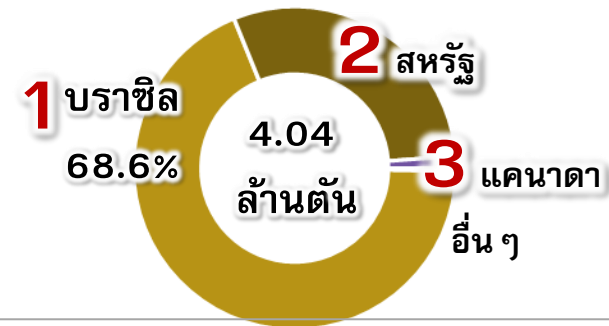
มูลค่า 50,493 ล้านบาท

1% ผลิตในประเทศ

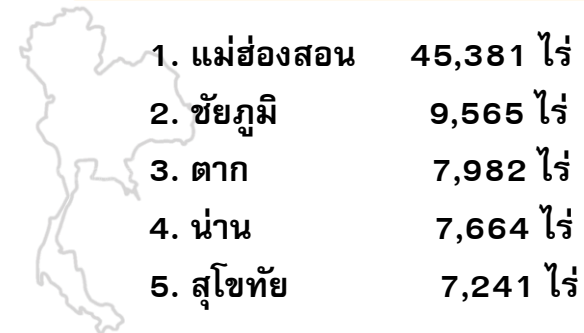
0.03 ล้านตัน

มูลค่า 478 ล้านบาท

3 อันดับประเทศผู้นำเข้า

5 อันดับจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกมาก

สถานการณ์ถั่วเหลืองของประเทศไทย

ความต้องการใช้ **4.07** ล้านตัน

องค์ประกอบทางเคมี (%)

โปรตีน	35-40 %
ไขมัน	18-20 %
แป้ง	25-30 %
อื่นๆ	10-22 %

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2563)

น้ำมันถั่วเหลือง

อาหารสัตว์

อาหารแปรรูป

ปริมาณถั่วเหลือง
(ล้านตัน)

สัดส่วน (%)

มูลค่าตลาดผลิตภัณฑ์
(ล้านบาท)

ปริมาณถั่วเหลือง (ล้านตัน)	2.73	1.22	0.12
สัดส่วน (%)	67%	30%	3%
มูลค่าตลาดผลิตภัณฑ์ (ล้านบาท)	8,000	84,000	33,000

MADE FROM PLANT

มูลค่าตลาดโลก

- ปี 2563 มูลค่า 654,100 ล้านบาท
- ปี 2568 คาดการณ์มูลค่าตลาด 1.3 ล้านล้านบาท
- อัตราการเติบโตเฉลี่ย 12% ต่อปี

มูลค่าตลาดของไทย*

- ปี 2563 มูลค่าตลาด 654 ล้านบาท
- ปี 2568 คาดการณ์มูลค่าตลาด 921 ล้านบาท
- อัตราการเติบโตเฉลี่ย 8.5% ต่อปี
- อัตราการแปรรูป**

ใช้ถั่วเหลือง 11 กก. >> เนื้อจากพืช 1 กก.

ที่มา: KKP Research โดยเกียรตินาคินภัทร , * Processed Meat and Seafood in Thailand, Euromonitor International ** ข้อมูลฝ่ายการตลาด วิจัยและพัฒนาอาหารซีพีเอฟ อัตราการแปรรูปนับแต่ถั่วเหลือง

หมายเหตุ: ปี 2563 มูลค่าตลาดเนื้อสังเคราะห์ผ่านช่องทางค้าปลีกของไทยอยู่ที่ 70 ล้านบาท (ข้อมูลฝ่ายการตลาด วิจัยและพัฒนาอาหารซีพีเอฟ)

พันธุ์ถั่วเหลือง ในประเทศไทย

การปรับปรุงพันธุ์ของหน่วยงานราชการ

ชื่อพันธุ์	ปีที่รับรอง	ผลผลิต (กก./ไร่)	น้ำหนัก กรัม/100 เมล็ด	น้ำมัน (%)	โปรตีน (%)	ความต้านทานโรค
สจ 4	2519	280	13-15	18	39	ทนทานต่อ โรคราสนิม
สจ 5	2523	275	13-15	19	42	ทนทานต่อ โรคราสนิม
นครสวรรค์ 1	2529	245	18-19	21	39	ต้านทานปานกลาง โรคใบจุดนูน
สุโขทัย 1	2529	245	14-16	21	39	ต้านทานโรคใบจุดนูนและไวรัสใบด่าง
เชียงใหม่ 60	2530	300	15-17	20	44	ต้านทานโรคใบจุดนูนและไวรัสใบด่าง ทนทานโรคราสนิม
มข (35)	2537	305	16-17	20	47	ต้านทานโรคใบจุดนูน
สุโขทัย 2	2538	320	14-16	22	38	ต้านทานโรคใบจุดนูนและไวรัสใบด่าง
จักรพันธ์ 1	2541	285	11-12	22	41	-
เชียงใหม่ 2	2541	235	15-16	19	35	ต้านทานปานกลางโรคราน้ำค้าง และโรคใบจุดนูน
ถั่วเหลืองผิวดำสุโขทัย 3	2542	300	12-14	24	43	ต้านทานปานกลางต่อโรคใบจุดนูน
เชียงใหม่ 3	2543	330	12-13	22	39	ต้านทานปานกลางโรคราน้ำค้าง และไวรัสใบด่าง
เชียงใหม่ 4	2543	325	11-12	21	40	ต้านทานต่อ โรคราน้ำค้าง

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร

อนาคตของถั่วเหลือง...??

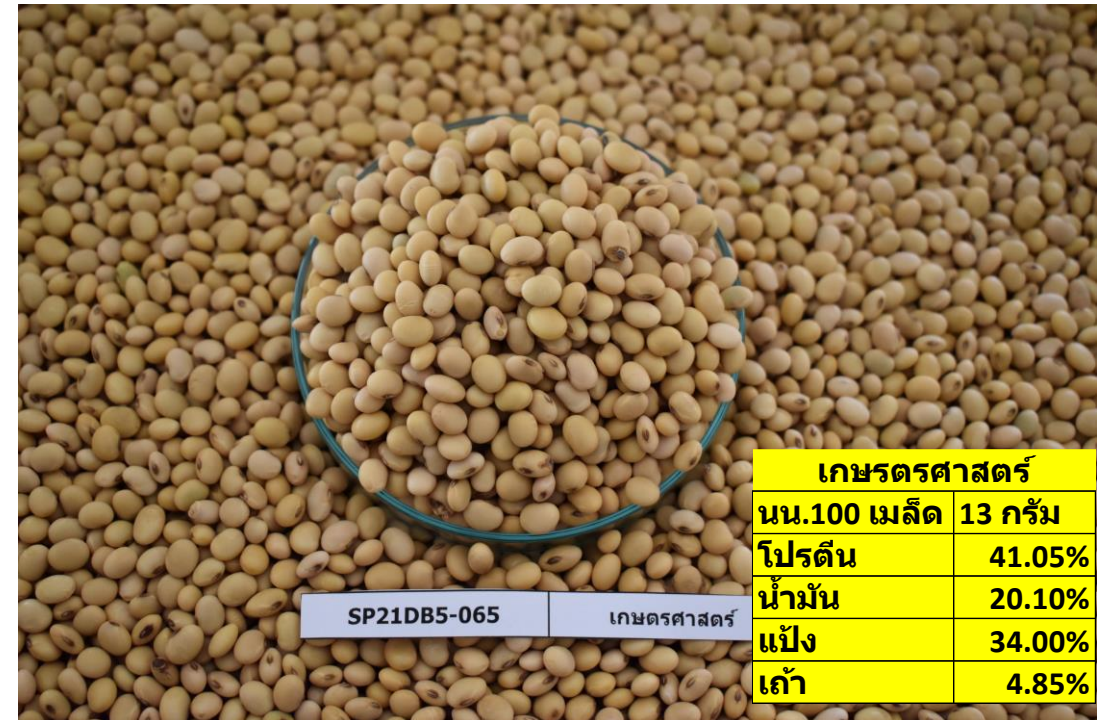
ก.เกษตรฯ ตั้งเป้าเพิ่มพื้นที่ปลูกถั่วเหลืองเป็น **2.5** ล้านไร่ในปี **79** รองรับความต้องการตลาด

ข่าวเศรษฐกิจ 26 มี.ค. 64 12:07 น.

นางอังคณา พุทศรี ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 เชียงใหม่ (สศท.1) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เปิดเผยว่า คณะอนุกรรมการพัฒนาการผลิตถั่วเหลือง ได้จัดทำยุทธศาสตร์ถั่วเหลืองและความมั่นคงทางด้านอาหาร ระยะเวลา **20** ปี (**61-79**) โดยมีเป้าหมายเพิ่มพื้นที่ปลูกถั่วเหลืองเป็น **2.5** ล้านไร่ ในปี **79** มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีศักยภาพในรูปแบบการเกษตรแปลงใหญ่และพื้นที่ปลูกหลังนา เพื่อการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อหน่วยการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาด เนื่องจากเป็นพืชอายุสั้น ใช้น้ำน้อย ปลูกเพียง **4** เดือนก็สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ ให้ผลผลิตสูง ซึ่งตลาดมีความต้องการต่อเนื่อง อีกทั้งเป็นพืชที่ช่วยบำรุงคุณภาพดินด้วย

โดย สำนักข่าวอินโฟเควสท์ (26 มี.ค. 64)

CHAROEN POKPHAND PRODUCE CO.,LTD

CP ร้อยเรียงความดี

สวัสดี & ขอบขอบคุณครับ